

"MAAK VAN JE SPORTDAG GEEN STROPDAG"

Een evaluatie.

LBVM 1-83

In het najaar van 1981 ging de actie "Maak van je sportdag geen stropdag" van start. Deze actie liep door tot ongeveer mei 1982.

Het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (LBVM) coördineerde en ondersteunde deze actie, waarvan het zwaartepunt lang bij de activiteiten van de plaatselijke politie.

Met dit evaluatierapport wil het LBVM verslag doen van de opzet, de uitvoering en het resultaat van de actie "Maak van je sportdag geen stropdag".

Dit rapport is in opdracht van het LBVM samengesteld door B. van Dijk, Bureau Criminaliteitspreventie te Muiderberg.

Het marktonderzoeksbureau Inter/View B.V. te Amsterdam verzorgde - door tussenkomst van het reclame-adviesbureau PRAD - het onderzoek naar beheerders van sportcomplexen.

Den Haag, september 1983

Landelijk Coördinator
Voorkoming Misdrijven

Inhoudsopgave

1. Inleiding	pag. 4
2. Opzet van de actie "Sportdag-Stropdag"	pag. 6
2.1. Inleiding	pag. 6
2.2. "Sportdag-Stropdag" twee nieuwe elementen	pag. 7
2.3. Doelen van de actie	pag. 10
2.4. Werkplan "Sportdag-Stropdag"	pag. 11
3. Evaluatie van de actie "Sportdag-Stropdag"	pag. 19
3.1. Inleiding	pag. 19
3.2. Opzet van de evaluatie	pag. 21
3.3. Evaluatie van de ondersteunende activiteiten van het LBVM	pag. 24
3.4. Evaluatie van de activiteiten gericht op "voorbewerking van het veld"	pag. 27
3.5. Het verloop van locale acties en de rol van locale intermediare kaders	pag. 30
3.6. Effect-evaluatie van een locale actie	pag. 35
4. Conclusies	pag. 42
5. Literatuur	pag. 44
Bijlagen	pag. 45-74

In december 1981 lanceerde het LBVM, na overleg met de politie, de actie "Maak van je sportdag geen stropdag" (hierna aangeduid als "Sportdag-Stropdag"), die tot mei 1982 zou duren. Hoofddoelstelling was het verminderen van het aantal diefstallen uit kleedkamers, dat tijdens het sporten plaatsvindt.

Getuige een in november '81 gehouden enquête onder sporters vormen deze diefstallen een niet te onderschatten probleem : Ongeveer één op de zeven geïnterviewden zijn in 1981 slachtoffer geworden van diefstal tijdens het sporten.

In twee opzichten is de actie "Sportdag-Stropdag" een experimentele actie :

- Bij deze actie vormde de advertentie campagne (in tegenstelling tot eerdere "op zichzelf staande" campagnes) slechts een onderdeel van een groter geheel. De actie "Sportdag-Stropdag" was zo opgebouwd dat de campagne samen met een aantal andere activiteiten van het LBVM vooral een ondersteuning vormden van preventieve activiteiten, die door ambtenaren VM op lokaal niveau ondernomen konden worden.
- Daarnaast is in deze actie met zogenaamde intermediaire kaders (IMK's) gewerkt : men liet ook andere instellingen (dan LBVM of locale politie-korpsen) preventieve tips aan sporters doorgeven.

Deze twee nieuwe elementen vormden vanzelfsprekend een belangrijke (extra) drijfveer om de actie te evalueren.

Er bleek evenwel een belangrijk obstakel te zijn dat het vervaardigen van een evaluatieverslag danig vertraagde:

1981 was het jaar van het opstarten van veel regiobureaus VM. Het begeleiden van dit proces kreeg de eerste prioriteit en nam zoveel tijd in beslag dat er voor de evaluatie van "Sportdag-Stropdag" onvoldoende ruimte over bleef.

In 1983 werd besloten alsnog een verslag te laten schrijven.

Bij het schrijven van dat verslag is in de eerste plaats gebruik gemaakt van schriftelijke informatie die door het LBVM tijdens en na de actie werd verzameld^x.

Daarnaast zijn in mei en juni '83 (korte) vraaggesprekken gevoerd met

x Zoals in dit verslag nog zal blijken had het LBVM overigens gepland om meer informatie - met name over locale "Sportdag-Stropdag" activiteiten - te verzamelen.

een aantal betrokkenen : 10 ambtenaren VM en 288 beheerders van sportcomplexen. Bij deze vraaggesprekken deed zich natuurlijk het probleem voor dat herinneringen aan "Sportdag-Stropdag" voor een deel zijn verwaagd.

Dit probleem brengt met zich mee dat aan de geïnterviewden slechts vrij globale vragen konden worden voorgelegd en de resultaten van deze enquêtes met de nodige (extra) voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd.

In hoofdstuk 3 van dit verslag wordt aangegeven wat deze schriftelijke en mondelingen informatiebronnen in evaluatief opzicht hebben opgeleverd.

Daaraan voorafgaand zal in hoofdstuk 2 de oorspronkelijke opzet van de actie uit de doeken worden gedaan, want om te kunnen evalueren is het immers noodzakelijk dat men weet hoe de actie er volgens de planning uitzag. Bij die beschrijving van de opzet wordt overigens aandacht geschonken aan de diverse keuzes die bij het maken van deze opzet een rol speelden.

In hoofdstuk 4 komen tenslotte de conclusies aan bod.

2.1. Inleiding

Het LBVM voert reeds sinds 1977 landelijke voorlichtingscampagnes, gericht op het verhogen van de preventiebereidheid.

Met name delicten als fietsdiefstal, zakkenrollerij, inbraak en ook diefstal uit kleedkamers zijn onderwerp van advertenties in dagbladen en van "postbus-51" spots.

Eind november 1981 ging de actie "Sportdag-Stropdag" van start. In het kader van deze actie is gedurende vijf maanden middels advertenties en televisie-spots aandacht besteed aan diefstal uit kleedkamers.

De actie "Sportdag-Stropdag" is evenwel meer dan alleen een landelijke publiciteitscampagne; in paragraaf 2.2 zal duidelijk worden gemaakt waar uit dat "meer" bestaat.

Vervolgens komen in 2.3. de doelstellingen van de actie aan de orde en in 2.4. wordt het globale werkplan van "Sportdag-Stropdag" besproken. Hierbij wordt ingegaan op de verschillende overwegingen die bij de keuze van de activiteiten een rol speelden.

Tenslotte worden in 2.5. de doelen en het werkplan in schema gezet en de belangrijkste data uit de tijdsplanning vermeld.

2.2. "Sportdag-Stropdag": Twee nieuwe elementen

De campagnes van het LBVM hebben vermoedelijk tot op zekere hoogte aan de doelstelling "verhogen van de preventiebereidheid" beantwoord. Op basis van enkele vragen over het nemen van preventieve maatregelen in de WODC-slachtofferenquête werd namelijk de volgende conclusie getrokken:

"Het onderzoek heeft enkele aanwijzingen opgeleverd dat de landelijke voorlichtingscampagnes met betrekking tot het voorkomen van misdrijven in 1977 en 1978 een positieve invloed hebben gehad op zowel de bereidheid om preventieve maatregelen te nemen als op het feitelijk toepassingsniveau hiervan" (van Dijk en Steinmetz, 1980).

Toch signaleerde men ook beperkingen aan de campagnes:

- Zo kwam het voor dat een in een campagne aan de orde gesteld delict in bepaalde plaatsen of gebieden van Nederland niet of nauwelijks een probleem vormde.
- In de tweede plaats kan in een landelijke voorlichtingscampagne vanzelfsprekend slechts op een algemene en oppervlakkige manier op de preventie van een delict worden ingegaan.
- Een derde beperking - die verband houdt met het voorgaande - kwam naar voren uit de reeds genoemde studie van het WODC:

"De campagnes blijken echter niet bij te dragen tot een meer evenwichtige spreiding van de preventieve maatregelen over de bevolking. Zowel bepaalde groepen die tot het laagste sociale milieu behoren als bepaalde groepen jongeren in de grote steden doen (veel) minder aan misdaadvoorkoming dan gezien hun objectieve risico's toepasselijk zou zijn" (van Dijk en Steinmetz, '80).

- Tenslotte kan als beperking van de LBVM campagnes worden genoemd dat de preventieve boodschap uitsluitend van de zijde van de beide "politie ministeries" wordt gebracht.

De draagkracht zou vermoedelijk groter zijn als ook andere instanties preventieve adviezen aan burgers zouden verstrekken.

Het LBVM nam deze beperkingen serieus. Het waren bovendien beperkingen die men ook op basis van de VM-filosofie uit de (toendertijd in ontwerp zijnde) Oriënteringsnota VM had kunnen opstellen. De twee belangrijkste uitgangspunten daaruit zijn immers als volgt samen te vatten:

- Preventieve maatregelen moeten altijd gebaseerd zijn op een analyse van de plaatselijke problematiek, waardoor het onder meer mogelijk wordt de te nemen maatregelen af te stemmen op de juiste doelgroepen. Het is duidelijk dat met dit uitgangspunt de eerste drie beperkingen "bestreden" kunnen worden.

- Bij het voorkomen van strafbare feiten is een maatschappelijk geïntegreerde aanpak noodzakelijk. Met andere woorden:

Preventie is niet alleen een zaak voor de politie maar ook voor tal van andere organisatie in onze maatschappij en natuurlijk eveneens voor individuele burgers.

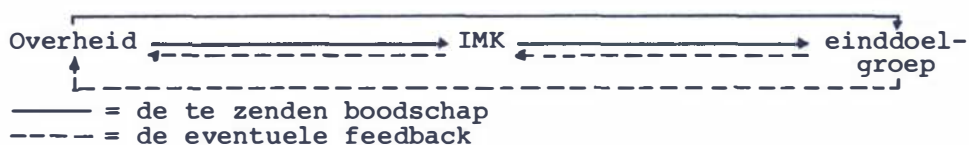
Dit tweede uitgangspunt is duidelijk verbonden met de vierde beperking van de landelijke campagnes.

Wanneer men dus in staat zou zijn een nieuwe landelijke campagne te ontwerpen, die aan deze twee uitgangspunten voldeed, zouden de vier beperkingen wellicht ondervangen kunnen worden. Na een "zwarte brainstorm" kwam het LBVM met het volgende idee:

- De plaatselijke politie zou zelf, op basis van de eigen situatie en omstandigheden bepalen, hoe het delict "diefstal uit kleedkamers van sportcomplexen" kan worden aangepakt.
- De activiteiten van het LBVM (waaronder dus een voorlichtingscampagne) zouden vooral moeten dienen als een ondersteuning van het werk van de ambtenaren Voorkoming Misdrijven.
- Er moesten "intermediaire kaders" (IMK's) bij de actie worden betrokken.

Dit laatste begrip intermediaire kaders behoeft enige toelichting.

In schema weergegeven:

Het werken met IMK's betekent dat de overheid andere instanties de informatie aan de uiteindelijke doelgroep laat doorgeven.

In een onderzoek * naar het gebruik maken van IMK's door de overheid, wordt het begrip als volgt gedefinieerd:

* Het betreft hier een onderzoek dat de afgelopen jaren door medewerkers van de vakgroep Andragogiek van de Rijks Universiteit Leiden is uitgevoerd.

In het onderzoek zijn de diverse ministeries geïnterviewd over hun ervaringen met IMK's. Voorts is nagegaan hoe IMK's functioneerden bij de voorlichtingscampagne met betrekking tot de introductie van de wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeidssituaties. Overigens is in dit deel van het onderzoek slechts een beperkt aantal IMK's betrokken zodat het niet duidelijk is in hoeverre de resultaten van dit deel van het onderzoek algemene geldigheid hebben (generaliseerbaar zijn).

"intermediaire kaders zijn instanties, die een enigzins gestructureerde, bemiddelende rol spelen in het voorlichtingsproces tussen burgers en de (centrale) overheid". (zie Van Riel, '81 en Van Riel en Van Dijk '83).

De onderzoekers stellen dat er voor het inschakelen van IMK's de volgende redenen zijn:

1. De IMK's worden door de doelgroepen meer vertrouwd dan de (centrale) overheid.
2. Distributie van voorlichtingsmateriaal kan worden verbeterd.
3. Er kunnen doelgroepen worden bereikt, die voor directe overheidsvoorlichting (b.v. "Postbus-51" spotjes) niet of nauwelijks ontvankelijk zijn.

Het werken met IMK's moet echter ook weer niet als een wondermiddel worden beschouwd. Het onderzoek wees uit dat de volgende problemen een rol kunnen spelen:

1. Het geven van voorlichting is voor een IMK vaak minder belangrijk dan belangenbehartiging en bemiddeling.
2. IMK's geven de informatie niet altijd ongewijzigd door.

Het bleek dat de IMK's die ontevreden waren over overheidsvoorlichting ook het sterkst geneigd waren de informatie te veranderen. Het volgende citaat gaat nader op die ontevredenheid in:

"Wat betreft het voorlichtingsbeleid zou men verder kunnen stellen dat de vraag of in een bepaald geval de intermediaire functie wordt uitgeoefend, vooral afhankelijk is van het feit of de overheid als voorlichter geloofwaardig en efficiënt is. Met geloofwaardigheid wordt hier de perceptie van de overheid door het (potentiële) intermediaire kader bedoeld. De overheid als dienstbaar en competent voorlichter is meer geloofwaardig dan een overheid die zich traag toont en waarvan de boodschappen onleesbaar zijn". (van Riel '81)

3. Ook voor intermediaire kaders blijven er bepaalde groepen die (zeer) moeilijk bereikbaar zijn.
4. Tenslotte wordt aangevoerd dat de overheid in feite nog onvoldoende en vaak op een inefficiënte wijze van IMK's gebruik maakt. Het blijkt dat de meeste departementen voorlichtingsmateriaal als het ware dumpen bij de IMK's die het dan verder moeten versturen (de zogenaamde "Bekijk-het-even strategie"). Er wordt door de departementen zelden nagegaan hoe dat verzenden gebeurt en wat het bereik is. De onderzoekers menen dat:

"Om intermediaire kaders succesvol in het voorlichtingsproces te betrekken zal door de voorlichtingsdiensten, meer dan tot nu toe gebeurd is, nagegaan moeten worden wat de daarmee beoogde doelen zijn, de te volgen werkwijze, de voor- en nadelen van deze methode en de plaats ervan binnen het totale voorlichtingsgebeuren. Met andere woorden, het werken met intermediaire kaders zou geen ad-hoc activiteit moeten zijn maar ingepast dienen te worden in een samenhangend, op planmatigheid gebaseerd voorlichtingsbeleid" (Van Riel en Van Dijk, '82).

Van het LBVM zou het werken met IMK's een poging zijn om instanties in te schakelen die dichterbij de doelgroep staan om zodoende de kans te vergroten dat die doelgroep wordt bereikt. Daarmee zou dus vooral worden getracht de derde en vierde beperking van "traditionele campagnes" te doorbreken.

2.3. Doelen van de actie

Om de twee nieuwe elementen - landelijke campagne als ondersteuning van lokale activiteiten en het inschakelen van IMK's - in praktijk te brengen werd, zoals bekend, gekozen voor een actie gericht tegen het delict diefstal uit kleedkamers. De redenen om juist voor dit delict te kiezen waren hoofdzakelijk pragmatisch.

- In de eerste plaats waren er reeds materialen (een affiche en een advertentie campagne) beschikbaar.
- In de tweede plaats is diefstal uit kleedkamers een relatief "simpel" delict om op lokaal niveau aan te pakken. Het komt immers uitsluitend voor bij sportcomplexen, met andere woorden, de voorspelbaarheid van de locatie van het delict is erg groot.

Bij de verdere uitwerking van de actie begon men bij het LBVM, conform de stappenmethode, met het bepalen van de doelstellingen.

De hoofddoelstelling voor de gehele actie "Sportdag-Stropdag" luidde als volgt:

"Het verlagen van de kans dat sportbeoefenaars het slachtoffer worden van diefstal van eigendommen, die zij tijdens het sporten in de kleedkamers achterlaten".

Om deze hoofddoelstelling te kunnen realiseren, werden vier subdoelstellingen opgesteld:

- 1. De sportbeoefenaars ertoe bewegen hun kostbaarheden zoveel mogelijk thuis achter te laten of als zij die toch bij zich hebben, de waardevolle spullen in een tas op te bergen en deze mee te (laten) nemen naar het speelveld.
- 2. Het laten realiseren van structurele verbeteringen in de sportcomplexen ten aanzien van het opbergen van kostbaarheden van de sporters.
- 3. De sportbeoefenaars ertoe bewegen gebruik te maken van de voorzieningen, die zijn getroffen ten aanzien van het opbergen van kostbaarheden.
- 4. Het verhogen van de aangiftebereidheid met betrekking tot dit delict.*

2.4. Werkplan "Sportdag-Stropdag".

Om deze doelstellingen te bereiken zou dus langs de in 2.2. geschetste lijnen gewerkt worden. In grote lijnen had men het volgende voor ogen: In november '81 zou het LBVM een advertentiecampagne starten, met als doel sporters ertoe te bewegen kostbaarheden thuis te laten (subdoelstelling 1). Daarnaast zou middels samenwerking met een landelijke IMK, de Nederlandse Sport Federatie (NSF) worden getracht om locale IMK's warm te maken voor de actie. Deze beide activiteiten waren in zekere zin een "voorbewerking van het veld" zodat de eventuele activiteiten ondernomen door locale politiekorpsen "niet uit de lucht zouden komen vallen".

Op lokaal niveau kon de politie middels het inschakelen van IMK's ** (b.v. besturen van sportverenigingen, beheerders van sportcomplexen) proberen een of meer van de vier subdoelstellingen te realiseren. Evaluatie van het effect van de actie zou op lokaal niveau moeten plaatsvinden.

In samenwerking met het reclamebureau PRAD en de NSF werd een en ander verder uitgewerkt tot een werkplan. Dit plan bevatte 5 hoofdonderdelen:

* Hierbij moet worden aangetekend dat het verhogen van de aangiftebereidheid niet direct in verband staat met de hoofddoelstelling. Wel kan men stellen dat door een grotere aangiftebereidheid een beter beeld van het delict ontstaat, zodat er (nog) beter bepaald kan worden welke preventieve maatregelen zinvol zijn. Bovendien neemt de kans dat er daders worden gepakt vermoedelijk toe.

** Overigens kan worden opgemerkt dat de plaatselijke politie in veel gevallen bij VM activiteiten al met IMK's werkte (al werd het dan niet zo genoemd).

- een vooronderzoek naar de landelijke omvang van diefstal uit kleedkamers
- de advertentiecampagne
- het benaderen van o.a. sportclubs door de NSF
- Activiteiten van lokale politiekorpsen
- evaluatie

Hieronder zullen deze hoofdonderdelen van het plan de revue passeren.* Daarbij wordt ingegaan op de overwegingen die bij het kiezen van de maatregelen een rol hebben gespeeld.

1. Vooronderzoek.

Er wordt voorafgaand aan de actie een kleinschalig onderzoek gehouden naar de landelijke omvang van het delict "diefstal uit kleedkamers" en de mate waarin sporters en beheerders van sportcomplexen hiertegen preventieve maatregelen nemen. Het doel van dit onderzoek is om in eerste instantie de IMK's en in tweede instantie de sportbeoefenaars duidelijk te kunnen maken dat er inderdaad sprake is van een probleem**.

Het onderzoek is echter niet bedoeld als een nulmeting, die na de actie wordt herhaald om zodoende te trachten de effecten van de actie vast te stellen. Voor een nulmeting moeten veel meer sporters worden geënquêteerd om bij vergelijking met een (even grote) enquête na afloop van de actie statistisch significante uitspraken te kunnen doen over eventuele effecten van de actie.

Het uitvoeren van twee grote enquêtes kost veel geld en er is een goedkopere methode om iets over de effecten van de actie te weten te komen (zie onder punt 5).

2. Voorlichtingscampagne.

Het LBVM zal een campagne voeren via dagbladen, familiebladen en "postbus 51", gericht op sportbeoefenaars. Zij zullen aangespoord worden om hun waardevolle spullen thuis te laten als ze gaan sporten. Deze campagne moet worden opgevat als een eerste bewerking van de doelgroep. De start vindt eind november 1981 plaats en de campagne loopt door tot in mei 1982.

* Het ruwe werkplan dat hier wordt weergegeven wijkt om "journalistieke" redenen enigszins af van het originele plan van het LBVM. De essentie verschilt evenwel niet.

** Voor het zichtbaar maken van het probleem is het houden van een aparte slachtofferenquête onder sporters de enige mogelijkheid. In de WODC slachtofferenquête worden namelijk geen vragen over dit delict gesteld en ook het CBS onderscheidt geen aparte categorie "diefstal uit kleedkamers" (en als dit wel het geval zou zijn, dan is het dark number waarschijnlijk erg groot omdat veel slachtoffers geen aangifte doen).

Deze ruime spreiding in de tijd houdt verband met het feit dat de activiteiten van de lokale politiekorpsen eveneens nogal gespreid in de tijd zullen plaatsvinden.

Bovendien wordt uitgegaan van de filosofie dat "de gestage druppel zelfs de hardste steen uitholt".

3. Het benaderen van o.a. sportclubs door de NSF.

Met de NSF en PRAD is overleg gepleegd over de vraag hoe bepaalde locale IMK's door het LBVM - met tussenkomst van de NSF als nationale IMK - benaderd kunnen worden.

Er zijn in eerste instantie drie locale IMK's genoemd:

- . ambtenaren sportzaken bij gemeenten
- . besturen van sportverenigingen
- . beheerders van sportcomplexen

De (+ 850) ambtenaren sportzaken leveren geen probleem op:

De Landelijke Contactraad (Landelijke Stichting voor de gemeentelijke bemoeiingen met lichamelijke opvoeding, sport en recreatie), die nauwe contacten onderhoudt met NSF, kan hen schriftelijk informeren over de actie en om medewerking vragen.

Voor het benaderen van sportverenigingen en sportcomplexen zijn twee methodes mogelijk:

1. Alle (+ 25.000) verenigingen en (+ 600) sporthallen en (+ 1000) zwembaden schriftelijk informeren over de actie.
2. Het schriftelijk benaderen van alle (+ 100) sportbonden met het verzoek om in de bondsbladen een artikel op te nemen over "Sportdag-Stropdag".

Op het oog is de eerste methode aantrekkelijker dan de tweede.

Immers in het tweede geval loopt de informatie via meerdere schijven. Het is niet zeker dat de bondsbladen het artikel ook zullen plaatsen en bovendien zal slechts een deel van de clubbestuurders en vermoedelijk een nog (veel) kleiner deel van de sportcomplexbeheerders het artikel lezen.

De eerste methode heeft het voordeel dat de informatie rechtstreeks en persoonlijk aan de betreffende locale IMK's wordt toegezonden.

Waarschijnlijk weegt dit voordeel ruimschoots op tegen de (veel) hogere kosten die aan deze eerste methode verbonden zijn. Toch kleeft er een onoverkomelijk bezwaar aan: Een mailing aan clubs en beheerders zou de plaatselijke politiekorpsen te weinig keuzevrijheid laten bij hun activiteiten in het kader van de actie. Zo bestaat bijvoorbeeld het gevaar dat ook in plaatsen waar de politie weinig of niets aan diefstal

uit kleedkamers wil doen, de beheerders en bestuurders de deuren van het politiebureau "plat" lopen om affiches en adviezen. De eerste methode, die met het oog op een zo groot mogelijke reikwijdte van de actie het best is, moet derhalve worden verworpen.

Resteert de tweede methode. Hierbij is het noodzakelijk dat er voor de redacties van de bondsbladen een conceptartikel wordt geschreven over "Sportdag-Stropdag", met puntsgewijs de volgende inhoud (voor de volledige inhoud, zie bijlage 1):

- . Schets van de problematiek rond diefstal uit kleedkamers
- . Hoofdlijnen voor de actie
- . Het beschikbaar zijn van een affiche
- . Oproep om ook in verenigingsbladen een stukje over de actie op te nemen

Het reclamebureau zal dit artikel schrijven en het samen met begeleidende brieven en foto's van affiche en advertentie in "informatiemappen" stoppen. Deze mappen kunnen tevens als (achtergrond)-informatie voor de ambtenaren sportzaken en andere belanghebbenden dienen.

De NSF zal, in samenwerking met de Landelijke Contactraad, de verzen-
ding van de mappen op zich nemen.*

Een en ander moet er uiteindelijk toe bijdragen dat ambtenaren sportzaken, clubbestuurders en wellicht ook een aantal beheerders van sportcomplexen bereid zijn om een bijdrage te leveren aan de actie "Sportdag-Stropdag"; op eigen initiatief of nadat een lokaal politiekorps contact zoekt.

4. Activiteiten van lokale politiekorpsen.

Op lokaal niveau speelt de plaatselijke politie - en met name de ambtenaar VM - een belangrijke rol.

De korpsen kunnen kiezen tussen actieve deelname, passieve deelname en afzien van deelname aan de actie.**

* Naast de 100 bondsbladen en de 850 gemeente ambtenaren sportzaken krijgen de volgende belanghebbenden de map toegestuurd: 100 sportbonden, 11 provinciale sportraden, 20 KNVB districtskantoren, 100 belanghebbenden van de NSF.
Er wordt van deze belanghebbenden geen verdere actie gevraagd.
Tevens stuurt de NSF een persbericht over de start van de actie en de informatiemap aan de sportredacties van de radio, televisie, pers en bondsorganen.

** De keuze voor een van de drie vormen van deelname zal afhangen van factoren als de mate waarin het probleem speelt en de mate waarin de politie tijd voor dergelijke activiteiten kan/wil inruimen.

Bij actieve deelname kan de ambtenaar VM in grote lijnen de volgende activiteiten ondernemen:

- Activiteiten direct gericht op lokale sporters; met name het ophangen van het affiche in sportcomplexen en het laten plaatsen van een artikel over de actie in de plaatselijke pers. Hierin kan de sporters worden geadviseerd om waardevolle spullen thuis te laten of ze tijdens het sporten veilig op te bergen en om aangifte te doen in geval van diefstal (subdoelstellingen 1, 3 en 4).
- Activiteiten waarbij sportclubs en beheerders als lokale IMK's worden ingeschakeld om de bovenbedoelde informatie (mondeling of via clubblaadjes) aan sporters door te geven.
- Tenslotte kan de ambtenaar VM door middel van overleg met bijvoorbeeld ambtenaar sportzaken, de lokale sportraad en beheerders van sportcomplexen trachten voorzieningen voor het opbergen van kostbaarheden te laten verbeteren (subdoelstelling 2).

Bij passieve deelname beperkt de rol van de ambtenaar VM zich tot het verstrekken van affiches die door clubs en beheerders worden aangevraagd.

Indien een korps niet aan de actie deelneemt en er komen toch aanvragen voor affiches binnen, kunnen deze aanvragers naar het LBVM worden doorverwezen.

Het LBVM zal voorafgaand aan de start van de actie in oktober inventariseren voor welke vorm van deelname de korpsen kiezen. In november zullen de plaatselijke politiekorpsen zo volledig mogelijk over de actie worden geïnformeerd.

Zij krijgen ter ondersteuning van hun (eventuele) activiteiten een door het LBVM vervaardigde handleiding*, waarin naast de omvang van de problematiek en de grote lijnen van de actie wordt ingegaan op activiteiten die men op lokaal niveau kan ondernemen. Dit laatste betreft onder meer:

- Voorbeeldbrieven voor lokale IMK's
- Een voorbeeld van een relatiematrix, als hulpmiddel om de lokale problematiek in beeld te brengen
- Een conceptartikel over de actie voor de plaatselijke pers
- Een aantal suggesties voor evaluatie van de actie.

* Overigens is het de bedoeling dat alle ambtenaren VM (dus niet alleen de actief deelnemenden) deze handleiding krijgen toegestuurd. Wel moet de begeleidende brief voor de drie verschillende categorieën (actief, passief en geen deelname) een bijpassende inhoud hebben.

5. Evaluatie

Zoals reeds gezegd, lijkt een landelijke effectmeting - waarbij men de effecten van de totale actie tracht vast te stellen - weinig zinvol. Wel kan op landelijk niveau een procesevaluatie worden gehouden. Hierbij moet in de eerste plaats aan de orde komen of de activiteiten van LBVM volgens de planning zijn verlopen. Tevens is het van belang aandacht te besteden aan de vraag wat de inspanningen van de NSF voor bereik hebben gehad.

Op lokaal niveau - en met name daar waar de politie actief deelneemt - zijn effectmetingen nuttig.

Het ligt in de bedoeling om in een of meer plaatsen - de z.g. "pilot-plaatsen" - zorgvuldig na te gaan wat de effecten van de actie zijn.

In een "pilot-plaats" moet het volgende plaatsvinden:

- Het verrichten van een vooronderzoek. Niet alleen ter onderbouwing van de actie, maar natuurlijk om een effect-meting mogelijk te maken.
- Een uitgebreide locale actie.
- Effectmeting achteraf.

Uit de evaluatie in de "pilot-plaats(en)" kan allereerst het effect van de locale activiteiten worden gemeten, maar tevens kan worden nagegaan in hoeverre landelijke activiteiten (publiciteitscampagne LBVM en de inspanningen van de NSF) een zinvolle ondersteunende rol hebben gespeeld.

Schematische weergave en planning van de actie

De drie uitvoerende fasen (twee tot en met vier) van de actie zijn in het volgende schema samengevat:

Uitvoering op lokaal niveau:

Doelgroep	Middelen	Verzorging door	Doelstelling
Sportbeoefenaars in werkgebied	-Publiciteit in locale media -Affiche in kleedkamer	AVM	-Thuislaten van kostbaarheden -Gebruik maken van voorzieningen voor het opbergen van kostbaarheden -Verhogen aangiftebereidheid
Locale IMK's	-Persoonlijke contacten	AVM	-Het laten doorgeven van preventieve tips aan sporters
Sporters	-Persoonlijke contacten -Clubkrantjes	Locale IMK's	-Thuislaten van kostbaarheden -Gebruik maken van voorzieningen voor het opbergen van kostbaarheden -Verhogen aangiftebereidheid
Beheerders, ambtenaren sportzaken, sportraad	-Persoonlijke contacten	AVM	-Het (laten) aanbrengen van voorzieningen voor het opbergen van kostbaarheden

Ondersteuning op landelijk niveau:

Doelgroep	Middelen	Verzorging door	Doelstelling
Sporters	-advertentie in kranten en tijdschriften -postbus 51 spot	LBVM	Het thuis laten van de kostbaarheden als men gaat sporten
Landelijke imk : NSF	-persoonlijke contacten	LBVM	Verkrijgen van medewerking bij verspreiden van informatie over actie in sportwereld
Sportclubs, (beheerders) Ambtenaren Sportzaken	-artikelen in bondsbladen -Brief en informatiemap -Publiciteit	-Redacties bondsbladen -NSF	Laten doorgeven van de inhoud van de actie

In grote lijnen ziet de planning van de uitvoerende fasen van de actie er als volgt uit:

1. Inventarisatie bij politie omtrent wijze van deelname gereed 18 november
2. Toesturen van handleiding voor de actie aan ambtenaren VM direct na 18 november
3. Het door de NSF toesturen van informatie over de actie aan diverse instanties.

Gereed : voor de start van de advertentiecampagne (geen exacte datum genoemd).

4. Advertentiecampagne

Start : 28 november '81. Einde : 8 mei

5. Start activiteiten lokale politie

Start : Vanaf 28 november. Einde : Wordt lokaal bepaald.

6. Affiche is vanaf 10 december voor politie beschikbaar.

3.1. Inleiding

Het hoofddoel van een evaluatie kan kortweg worden samengevat als het aangeven welk nut een actie heeft gehad en hoe het een volgende keer (nog) beter zou kunnen.

Dergelijke informatie is niet alleen voor de direct betrokkenen van belang, maar ook voor anderen die soortgelijke acties op willen zetten.

Een evaluatie bestaat uit twee hoofdonderdelen:

Effect- en procesevaluatie.

- Bij een effectevaluatie vraagt men zich af in hoeverre de vooraf gestelde doelen bereikt zijn. Men vergelijkt de situatie die bestond voordat de maatregelen werden uitgevoerd met de situatie, die ontstaat na de uitvoering van de maatregelen. Het "verschil" tussen deze twee situaties vergelijkt men vervolgens met de geformuleerde doelen. Daarnaast is het van belang om na te gaan of er ook niet beoogde effecten (neveneffecten) zijn opgetreden.
- Bij een procesevaluatie is het de bedoeling te achterhalen in hoeverre de activiteiten, die in het kader van een actie of project zijn ondernomen, volgens de planning (het werkplan) zijn verlopen. Men stelt daarbij het volgende type vragen: "Wat liep er organisatorisch fout en waarom?", "Welke geplande activiteiten zijn niet uitgevoerd en waarom gingen zij niet door", "Hoe zat het met de tijdsbesteding", etc.

Ook in dit verslag van de actie "Sportdag-Stropdag" wordt onderscheid gemaakt in effect- en procesevaluatie.

Er doen zich daarbij echter problemen voor, die zowel op het proces- als het effectonderdeel van invloed zijn.

- Het eerste probleem is de veelomvattendheid van de actie "Sportdag-Stropdag". Er zijn landelijke activiteiten en over het land verspreide locale acties. Het is onmogelijk dit alles te evalueren; er moeten bepaalde keuzes voor de evaluatie worden gemaakt.
- Het tweede probleem is dat het LBVM, toen de actie eenmaal liep, te weinig aandacht heeft kunnen besteden aan de evaluatie die "ergens aan het eind" zou moeten plaatsvinden.

Men had bepaald dat de evaluatie-resultaten voor een belangrijk deel in "pilot-plaatsen" verzameld moesten worden (zie 2.4.).

Het idee van het vormen van "pilots" is evenwel "een stille dood gestorven", mede omdat het LBVM geen of weinig pogingen ondernam pilots te realiseren*.

De consequentie van het onbreken van "pilot-plaatsen" is dat er te weinig locale evaluatie gegevens beschikbaar kwamen**.

Nadat men op het LBVM na afloop van de actie "Sportdag-Stropdag" tot de ontdekking kwam dat evaluatiegegevens van locale acties schaars waren, heeft men stilgestaan bij de vraag hoe toch nog een aanvaardbaar evaluatieverslag gemaakt kon worden. De volgende oplossing kwam toen uit de bus:

- De procesevaluatie zal zich vrijwel geheel richten op de twee nieuwe elementen in de actie "Sportdag-Stropdag".

In paragraaf 3.3 wordt nagegaan in hoeverre de ondersteunende activiteiten van het LBVM - waarmee de advertentie - campagne onderdeel werd van een bredere actie - succesvol zijn geweest.

Het andere nieuwe element - het inschakelen van IMK's - wordt in de paragrafen 3.4. en 3.5. geëvalueerd.

In het kader van de procesevaluatie zijn 10 ambtenaren VM en 288 beheerders van sportcomplexen geïnterviewd***.

- Er kan ook aandacht worden besteed aan evaluatie van effecten, omdat er gelukkig (toch) een plaats bleek te zijn waar men de ondernomen "Sportdag-Stropdag" activiteiten heeft geëvalueerd. Dit komt in 3.6. aan de orde.

Alleereerst wordt evenwel in paragraaf 3.2. meer gedetailleerd aangegeven welke evaluatievragen - voor zover mogelijk - beantwoord zullen worden en op welke wijze voor de beantwoording van die vragen informatie is verzameld.

* De belangrijkste reden waarom het vormen van pilots niet van de grond kwam, is dat Sportdag-Stropdag samen dat met het opstarten van de meeste regiobureaus VM.

** De animo om te evalueren in het land bleek overigens niet erg groot: Er kwam bij het LBVM maar één uitgebreid evaluatie verslag binnen en er werd tijdens de actie geen enkel verzoek om ondersteuning ontvangen.

*** Het zou waarschijnlijk weinig extra informatie opleveren en naast de beheerders van sportcomplexen nog een andere IMK - b.v. bestuurders van sportclubs - te interviewen. Aan het enquêteren van beheerders is om twee redenen de voorkeur gegeven. In de eerste plaats was deze enquête makkelijk uitvoerbaar en relatief goedkoop, in vergelijking met een enquête onder besturen van sportverenigingen. In de tweede plaats werd er vanuit gegaan dat beheerders (evenals bestuurders van sportclubs) meer dan andere imk's bij de locale acties werden betrokken, omdat zij immers het dichtst bij het vuur (de sportcomplexen) zitten.

3.2. Opzet van de evaluatie

In de opzet van de evaluatie is een logische splitsing aan te brengen tussen effect- en procesevaluatie.

Procesevaluatie

Het belangrijkste doel van de procesevaluatie is om aan te geven in hoeverre de twee nieuwe elementen - het inschakelen van IMK's en de ondersteuning van het LBVM - van de actie "Sportdag-Stroopdag" als succesvol kunnen worden bestempeld.

Derhalve moet worden getracht op drie vragen een antwoord te geven:

-1. In hoeverre vormden de inspanningen van het LBVM een goede ondersteuning van locale activiteiten?

Allereerst is het van belang te weten hoe de verdeling tussen actieve, passieve en niet deelnemende korpsen was.

Vervolgens zal worden nagegaan of deze ondersteunende activiteiten volgens de opzet van het LBVM zijn verlopen.

Tenslotte komt de vraag aan de orde wat de ambtenaren VM van actief deelnemende korpsen aan de ondersteunende activiteiten hebben gehad. Deze vraag wordt beantwoord aan de hand informatie die verkregen is door 10 korte telefonische vraaggesprekken met ambtenaren VM van actief deelnemende korpsen. 8 ambtenaren VM van GP-korpsen, 1 ambtenaar VM van een RP district en een contact-ambtenaar VM van een landgroep uit een (ander) RP district.*

De aandachtspuntenlijst voor deze gesprekken is opgenomen als bijlage 2.

-2. Welk bereik hebben de activiteiten van de NSF en de landelijke campagne gehad?**

Er zullen twee stappen worden genomen om hier een antwoord op te kunnen geven. In de eerste plaats worden de bondsbladen nageplozen

* Over het algemeen wordt verder van ambtenaren VM gesproken, tenzij een nader onderscheid zinvol is.

** Er wordt in dit verslag geen aandacht besteed aan het bereik van de informatie die de landelijke contactraad aan de ambtenaren sportzaken heeft verstuurd. In de eerste plaats omdat van deze ambtenaren geen actie werd verwacht (zoals bij de beheerders wel het geval was); in de tweede plaats om de pragmatische reden dat er geen ambtenaren sportzaken geïnterviewd konden worden.

om te achterhalen of de redacties van deze bladen gehoor hebben gegeven aan het verzoek van de NSF om op basis van de hen toegezonden informatie een artikel over "Sportdag-Stropdag" te schrijven. Daarbij is tevens van belang of die informatie in de bladen "onverminkt" is overgekomen.

In de tweede plaats wordt nagegaan in hoeverre deze artikelen en de landelijke campagne er toe hebben geleid dat op lokaal niveau de beheerders waren "voorbewerkt". Hierbij spelen twee informatiebronnen een rol:

- De reeds genoemde vraaggesprekken met ambtenaren VM en gegevens uit een vijftal plaatsen waar passief aan de actie werd deelgenomen.
- Een enquête onder een representatieve steekproef van 288 beheerders van sportcomplexen. In deze enquête is onder meer de vraag gesteld hoe men kennis heeft genomen van de actie. De volledige vragenlijst is opgenomen als bijlage 3.

-3.Hoe hebben politie en de lokale IMK's bij de actie samengewerkt?

Bij de beantwoording van deze vraag wordt wederom van bovenstaande twee bronnen gebruik gemaakt.

Aan de ambtenaren VM is gevraagd met welke lokale IMK's is samengewerkt en hoe die samenwerking verliep.

In de enquête onder beheerders van sportcomplexen wordt gevraagd of er affiches zijn opgehangen, of er bepaalde verbeteringen zijn doorgevoerd, of er contact met de politie is geweest en hoe dat verliep.

Effectevaluatie

Bij de effectevaluatie moet worden nagegaan in hoeverre de hoofddoelstelling en de vier subdoelstellingen van "Sportdag-Stropdag" zijn gerealiseerd.

Zoals reeds in de opzet van de actie is duidelijk gemaakt, zou de effectmeting het best kunnen gebeuren door in een aantal plaatsen, waar men (zeer) actief met "Sportdag-Stropdag" is bezig geweest, na te gaan wat daar de effecten van die activiteiten zijn geweest (het plan van de "pilot-plaatsen").

In dergelijke plaatsen zou zowel voor de aanvang als na afloop van de actie een enquête onder sporters en beheerders gehouden moeten worden om op de volgende vragen een antwoord te krijgen*:

- Is het aantal diefstallen uit kleedkamers afgenomen?

NB : Aangezien van dit delict vaak geen aangifte wordt gedaan en het verhogen van de aangiftebereidheid juist een van de doelen van de actie is, geeft een enquête onder sporters een betrouwbaarder beeld van de ontwikkeling van het aantal diefstallen uit kleedkamers dan de politiecijfers.

- Nemen sporters minder waardevolle bezittingen mee als zij gaan sporten of/en bergen zij die beter op tijdens het sporten?

- Doen sporters eerder aangifte als zij tijdens het sporten worden bestolen?

- Worden er in sportcomplexen voor de sporters meer mogelijkheden geboden om de waardevolle spullen op te bergen?

Wanneer deze vragen beantwoord kunnen worden, is in feite aangegeven in hoeverre de doelstellingen zijn bereikt.

Nu zijn er echter, zoals in 3.1. al is gesteld, geen plaatsen geweest met een pilotstatus. Toch is er voor zover bekend één plaats in Nederland waar zowel voor de start van de actie als na afloop enquêtes zijn gehouden. Dit vond plaats in Haskerland, door de contact-ambtenaar VM, in samenwerking met de ambtenaar VM van het RP-district Leeuwarden. Het zou natuurlijk beter geweest zijn, wanneer er in dit verslag meerdere evaluatie-uitkomsten met elkaar vergeleken hadden kunnen worden. Er konden dan waarschijnlijk meer algemene uitspraken over de effecten van "Sportdag-Stropdag" gedaan worden.

De evaluatie van de actie in Haskerland moet dan ook in de eerste plaats gezien worden als een voorbeeld van hoe men - zonder dat daar al te veel tijd in gaat zitten - de eigen activiteiten op effectiviteit kan evalueren.

* Overigens wordt er - zoals aan de vragen is te zien - vanuit gegaan dat de lokale acties dezelfde doelstellingen hebben als de actie "Sportdag-Stropdag" als totaal heeft. Dit hoeft in werkelijkheid niet altijd het geval te zijn.

3.3. Evaluatie van de ondersteunende activiteiten van het LBVM.

De inventarisatie - door middel van een brief, die 5 oktober 1981 werd verzonden - omtrent wijze van deelname aan de actie "Sportdag-Stropdag" vormde de start van de ondersteunende activiteiten van het LBVM.

Uit deze inventarisatie kwam naar voren dat er 75 korpsen en districten* en de KMAR actief zouden deelnemen, 45 passief en 3 niet. In 30 gevallen werd niet op de brief van het LBVM geantwoord en bleef de deelnamevorm dus onbekend.

In ieder geval was er voldoende belangstelling om de actie voort te zetten.

Kort na 18 november zou volgens de planning de handleiding over de actie naar de ambtenaren VM toe moeten en bovendien zouden de NSF en de Landelijke Contactraad informatie over de actie (in de vorm van een conceptartikel) naar redacties van bondsbladen respectievelijk ambtenaren "sportzaken" versturen. De handleiding en het conceptartikel waren echter op dit tijdstip nog niet afgerond. Er moest met de productie van een en ander worden gewacht op de resultaten van het vooronderzoek** naar de omvang van het fenomeen diefstal uit kleedkamers in Nederland (een belangrijk gegeven om in de publiciteit het belang van preventieve acties te onderstrepen). De opdracht tot het uitvoeren van dit onderzoek werd pas begin november aan het reclamebureau gegeven en de resultaten waren dan ook niet eerder dan eind november beschikbaar. Om de ambtenaren VM toch op de gestelde datum gedeeltelijk te informeren, werd door het LBVM op 24 november een uitvoerige brief over de actie verzonden.

Begin december - twee weken over tijd dus - was de handleiding gereed en kon naar de ambtenaren VM worden verzonden.

Tegelijkertijd verstuurde de NSF het conceptartikel over de actie aan de redacties van de bondsbladen en de Landelijke Contactraad zond het in januari aan ambtenaren sportzaken.***

* In sommige districten deden niet alle groepen actief aan de actie mee. In deze gevallen is het district toch als "actief" geteld.

** De resultaten van dit vooronderzoek staan vermeld in de handleiding "Actie Sportdag-Stropdag 1981-1982).

*** De begeleidende brief van de NSF aan de redacties van de bondsbladen is opgenomen als bijlage 4 en de begeleidende brief aan ambtenaren sportzaken (via B en W van de betreffende gemeentes) als bijlage 5.

De twee andere activiteiten van het LBVM verliepen wel volgens planning.

- De affiches (zie bijlage 6) waren op tijd bij het LBVM aanwezig, vanaf 9 december konden ze naar de aanvragers worden verzonden.
- De plaatsing van de advertenties (zie bijlage 7) in de diverse bladen werd door Prad geregeld. In december stonden de advertenties twee maal in de landelijke en regionale dagbladen en één keer in familie- en sportbladen. Vanaf januari tot en met maar '82 verscheen de advertentie gemiddeld eens per maand in familie en sportbladen. Vanaf 22 maart tot en met 8 mei werd het "sportdag-stropdag" spotje regelmatig (14 keer) op de beeldbuis gebracht.*

Naast deze geplande publiciteit, kwam er kort na de start van de actie ook nog wat "free publicity". Zo werd in de radioprogramma's "Met het oog op mogen" en "Bizascoop" aandacht aan "Sportdag-Stropdag" besteed. Tevens verschenen er enige artikelen in landelijke dagbladen (zie bijlage 8).

Wat deden de ambtenaren VM met de materialen?

Aan de 10 ambtenaren VM die telefonisch over de actie ondervraagd zijn, is gevraagd of zij de materialen (handleiding en affiche) op tijd in bezit hadden. Geen van allen bleek op dit punt problemen te hebben. Klaarblijkelijk heeft de vertraging bij de productie van de handleiding er niet of nauwelijks toe geleid dat ambtenaren VM de start van hun locale actie hebben uitgesteld. Vermoedelijk zijn er ook nauwelijks locale acties geweest waar de start al voor 9 december was gepland, aangezien de affiches niet voor de tiende beschikbaar zouden zijn.** Het feit dat materialen niet te laat komen, wil nog niet zeggen dat er mee gewerkt wordt. De vraaggesprekken met ambtenaren VM geven hier de volgende informatie over:

- Over de kwaliteit van affiches werd over het algemeen positief geoordeeld. Slechts één ambtenaar VM vond de affiche "niet zo geweldig". De affiches zijn door alle tien ambtenaren VM gebruikt. In een plaats kreeg men te maken met het probleem dat de affiches na verloop van tijd verdwenen uit de sportcomplexen.

* Het exacte plaatsingsschema van de advertentie en de data waarop het spotje werd uitgezonden werd de ambtenaren VM toegestuurd als bijlage van de informatieve brief over de actie, die door het LBVM op 24 november werd verzonden.

** Overigens kan worden opgemerkt dat indien de handleiding eerder was verschenen, er bij de locale acties in de voorbereidingsfase misschien meer gebruik van was gemaakt.

Toen de affiches achter een plaat perspex werden gehangen, was dit probleem verholpen.

- Door twee ambtenaren VM werd geen gebruik gemaakt van de handleiding en zij hadden er dan ook geen oordeel over.

De redenen om de handleiding niet te gebruiken, hebben te maken met de organisatie van die twee locale acties: in de ene plaats besteedde men al veel aandacht aan diefstal uit kleedkamers lang voordat de voorbereidingen van de landelijke actie in gang waren gezet (een actief korps avant la lettre); in de andere plaats werd de actie door de ambtenaar VM in zijn geheel aan de gemeente uitbesteed (IMK-benadering in optima forma).

Zeven van de acht "gebruikers" gaven een positief oordeel over de handleiding. Zij hebben vooral met de voorbeeldbrieven (naar beheerders en sportverenigingen) en het concept voor een redactioneel artikel (voor locale bladen) gewerkt. De contact-ambtenaar VM maakte ook gebruik van de voorbeeldrelatie-matrix (zie ook 3.6.).*

Daartegenover stond dat de ambtenaar VM uit het RP district juist negatieve geluiden over de handleiding liet horen, omdat men in zijn district op de groepen " niet goed wist wat men met de relatiematrix aan moest".

Concluderend kan op grond van de vraaggesprekken met ambtenaren VM worden gesteld dat de ondersteunende activiteiten van het LBVM goed hebben voldaan. De vertraging bij de productie van de handleiding bleek geen nadelige gevolgen te hebben.

* Voorts werden bij het LBVM via de betreffende regionaal coördinatoren zeven evaluatieformulieren ontvangen, waarop ambtenaren VM hebben getracht - voor zover dat zonder nader onderzoek mogelijk was - antwoord te geven op een rijtje evaluatievragen dat was opgenomen in de handleiding. Overigens waren deze zeven evaluatieformulieren afkomstig van 5 passief en 2 actief deelnemende ambtenaren VM. Van de 5 formulieren van passief deelnemende ambtenaren VM is gebruik gemaakt in 3.4..

3.4. Evaluatie van de activiteiten gericht op "voorbewerking van het veld"

In deze paragraaf wordt eerst gekeken naar het "bereik" van de informatie, die de NSF heeft verzonden naar de redacties van bondsbladen. Vervolgens wordt voor zover mogelijk nagegaan of deze informatie en de landelijke campagne hebben bijgedragen tot de "voorbewerking van beheerders".

Bereik activiteiten NSF

Zoals in 3.3 reeds is vermeld, stuurde de NSF het concept-artikel over de actie "Sportdag-Stropdag" op 9 december aan de redacties van de bondsbladen. In een begeleidend schrijven werd gevraagd om in het eigen blad aandacht aan de actie te besteden.

Er is in de bibliotheek van de NSF voor 26 takken van sport, waarbij men (mogelijk) van kleedruimten gebruik maakt, nagegaan of een artikel in het betreffende bondsblad heeft gestaan.*

De naspeuringen in de bladen brachten aan het licht dat, naast de betaalde advertenties, in zeven bladen artikelen over "Sportdag-Stropdag" zijn geplaatst. Het betreft de bondsbladen voor de sporten hockey, atletiek, wielrennen, roeien, turnen, honkbal en redden van drenkelingen. In zes bladen stond het artikel in het januarinumnummer, in één blad in het februarinumnummer.

Voorts verscheen in het februarinumnummer van het blad van de karatebond één van de twee "Sportdag-Stropdag" foto's (en dat was persé niet in het kader van de advertentiecampagne).

De artikelen geven de essentie van de actie redelijk weer:

Er wordt op gewezen dat de sporters zelf veel kunnen doen om diefstal te voorkomen en dat bij de plaatselijke politie affiches verkregen kunnen worden.

Er kan dus worden gesteld dat het aantal artikelen aan de lage kant is, maar dat de boodschap wel goed en op tijd is doorgegeven.

* Het betreft 8 pure buitensporten, 10 pure zaalsporten en 8 sporten die zowel op het veld als in de zaal worden beoefend.
In bijlage 9 staat precies vermeld in welke van de nageplozen bladen wel en in welke geen "Sportdag-Stropdag" artikel heeft gestaan.

Het verspreiden van informatie garandeert nog niet dat deze informatie door de doelgroepen wordt gelezen.

Zowel de vraaggesprekken met de 10 ambtenaren VM als de enquête onder beheerders voor sportcomplexen kunnen worden gebruikt om hier omtrent enig inzicht te verkrijgen.

- Aan de 10 ambtenaren VM is gevraagd of zij de indruk hadden dat de beheerders op de hoogte waren van de actie (al voordat de ambtenaar VM zelf een actie op touw had gezet). Men kon hier natuurlijk (mede vanwege het jaar dat inmiddels was verstreken) alleen globale antwoorden op geven.

Zeven van de tien ambtenaren VM hadden geconstateerd dat een aantal beheerders al voor de start van hun actie op de hoogte waren van "Sportdag-Stropdag". Door drie van hen werd aangegeven dat beheerders (en soms ook clubs) "uit zichzelf" affiches aanvroegen.

De evaluatieformulieren, van passief deelnemende ambtenaren VM, laten ook zien dat er soms (in 2 van de 5 plaatsen) beheerders zijn, die bij de politie aan de bel trekken voor affiches.

Op grond van de informatie, die is verstrekt door deze ambtenaren VM, kan samenvattend worden gesteld dat een deel van de beheerders was "voorbewerkt". Er valt echter niet aan te geven hoe groot dat deel is en of die voorbereiding het gevolg was van activiteiten van NSF of de advertentie campagne.

- Aan 288 beheerders van sportcomplexen (onderverdeeld in 110 sportzalen, 77 tennisparken en 101 zwembaden) is gevraagd of zij zich de actie "Sportdag-Stropdag" herinnerden.

Het antwoord op deze vraag is buitengewoon positief:

Maar liefst 240 (83,3%) beheerders (216 direct, 24 na een kleine opfrissing van het geheugen) zeggen de actie te kennen (zie bijlage 10, tabel 1 en 2).

Het is in het kader van deze paragraaf echter vooral belangrijk om na te gaan hoe men van de actie heeft kennis genomen.

De enquête geeft aan dat vooral de politie hierbij een belangrijke rol heeft gespeeld (we komen hier in 3.5. op terug) en dat in de tweede plaats de landelijke campagne heeft bijgedragen tot het op de hoogte brengen van beheerders.

Van de 240 beheerders die zeggen de actie te kennen, zijn er 41 (17,1%) door krant of televisie geïnformeerd (zie bijlage 10, tabel 3)*. Geen enkele beheerder noemt een artikel in een bondsblad als informatiebron.

De resultaten van de enquête onder beheerders duiden er dus op dat de landelijke campagne door een deel van de beheerders (minimaal 14,2% van alle 288 beheerders) is opgemerkt en dat de artikelen in bondsbladen niet of nauwelijks door beheerders zijn gelezen.

Conclusies

De activiteiten van de NSF hebben een beperkt bereik gehad.

Er werd slechts in acht bondsbladen buiten het kader van de landelijke advertentie campagne aandacht besteed aan "Sportdag-Stropdag". De beheerders hebben daar nauwelijks kennis van genomen. Overigens is het mogelijk dat de artikelen wel zijn gelezen door de eigenlijke doelgroep van de bondsbladen: (bestuurders van) sportverenigingen. Deze vraag kon echter in dit verslag niet worden meegenomen.

De landelijke campagne heeft er wel toe bijgedragen dat beheerders op de hoogte waren van de actie "Sportdag-Stropdag" en kan in dit opzicht dus een succes worden genoemd.

* Overigens is het opvallend dat de sportzaalbeheerders in veel mindere mate (10%) de campagne als informatiebron noemen dan de beheerders van tennisparken (20,4%) en zwembaden (23,2%). De sportzaalbeheerders noemen daarentegen veel vaker de politie als informant (zie bijlage 10, tabel 3).

3.5. Het verloop van lokale "Sportdag-Stropdag" acties en de rol van lokale intermediaire kaders

Uit de vraaggesprekken met de tien ambtenaren VM is een globaal beeld te destilleren van de activiteiten, die in actieve plaatsen werden ondernomen. Het overgrote deel van hen heeft contact gezocht met voor de actie relevante gemeente-ambtenaren (8 keer genoemd), beheerders van sportcomplexen (9x) en sportverenigingen (9x).

- De sportverenigingen werden over het algemeen schriftelijk benaderd met het verzoek om een artikel over "Sportdag-Stropdag" in het verenigingsblad op te nemen. Voor zover men kon nagaan werd vrij vaak aan dit verzoek gehoor gegeven. Soms werd aan verenigingen ook gevraagd om affiches op te hangen.
- Beheerders werden in kleinere gemeenten vaak persoonlijk en in grotere gemeenten schriftelijk benaderd. De bereidheid om affiches op te hangen c.q. aan te vragen bleek groot te zijn.
Voorts gaven zeven ambtenaren VM aan dat er adviezen over (structuurele) preventieve maatregelen aan beheerders (in een enkel geval ook sportverenigingen*) zijn gegeven. In de meeste gevallen werd daar door de beheerders zelf om gevraagd en werden de adviezen opgevolgd.
- Aan persoonlijk contact met gemeente-ambtenaren werd over het algemeen veel belang gehecht.

In de eerste plaats omdat een groot aantal sportcomplexen eigendom is van de gemeenten en de betreffende gemeente-ambtenaren "sportzaken" uiteindelijk de verantwoording dragen voor het beheer.

In de tweede plaats omdat in sommige gevallen de gemeente een actieve rol in de actie kon vervullen. Zo werd door één van de ambtenaren VM de actie zelfs in zijn geheel "uitbesteed" aan de gemeente; in een paar andere plaatsen zorgde de gemeente ervoor dat de affiches in de gemeentelijke sportcomplexen kwamen te hangen.

* In het RP-district werd op een aantal landgroepen adviezen verstrekt aan sportverenigingen.

- In twee plaatsen zijn ook scholen in de actie betrokken, onder meer door er affiches op te hangen.

Scholen kunnen immers te maken hebben met het probleem dat tijdens de gymnastieklessen leerlingen worden bestolen.

Er kan dus samenvattend worden gesteld dat er druk met IMK's is samengewerkt. Bovendien blijkt uit het bovenstaande al enigszins dat de "response" van de IMK's over het algemeen niet tegenviel. Dat wordt ook bevestigd door negen van de tien ambtenaren VM. Die negen waren van mening dat "de bereidheid tot medewerking bij de IMK's goed was" (de ambtenaar VM van het RP-district kon geen algemene uitspraak doen voor alle groepen die in het district actief hebben deelgenomen).

Tenslotte kan worden opgemerkt dat in sommige plaatsen (5) de ambtenaren VM via de plaatselijke pers trachtten de actie publicitair te ondersteunen.

Een fraai - zij het onbedoeld - stukje publiciteit kon worden aange troffen in de Gelderlander van 13-2-'82:

ARNHEM - Een rechercheur van de Arnhemse gemeentepolitie is deze week in het hol van de leeuw bestolen. Onbekenden zagen kans om de kleedkamer van de sportzaal van de politie binnen te dringen en haalden de portefeuille uit de kleren van de politiemann.

Op dat moment waren tientallen agenten in de sportzaal naast het hoofdbureau van politie aan het sporten.

Het bureau Voorkoming Misdrijven van de Arnhemse politie heeft onmiddellijk contact gezocht met de gedupeerde rechercheur. Aan hem is uitvoerige informatie uitgereikt over de actie die de politie momenteel voert onder het motto: Maak van je sportdag geen stropdag.

In het kader van de sportdag-stropdag-actie zijn deze week honderden brieven ver-

stuurd naar de diverse sportorganisaties in Arnhem. De politie-sportvereniging was overgeslagen, maar die zal na alsnog een documentatiemap krijgen.

Beheerders in hun rol als IMK

De resultaten van de enquête onder beheerders bieden meer informatie over de samenwerking tussen politie en beheerders en activiteiten van beheerders in het kader van "Sportdag-Stropdag".

In 3.4. is reeds vermeld dat 240 van de 288 beheerders de actie kende en dat 17,1% (van die 24) via de campagne over de actie is geïnformeerd. Wanneer de enquête-resultaten verder worden ontleed dan blijkt dat de plaatselijke politie een (nog) belangrijker rol heeft gespeeld in het bekend raken van de actie:

Er zijn 100 beheerders (41,7%) die zeggen door de politie geïnformeerd te zijn (zie bijlage 10, tabel 4). Hierbij valt op dat de beheerders van sportzalen "hogere scores" dan beheerders van tennisparken en zwembaden. De percentages zijn respectievelijk 52,0%, 22,2% en 41,9%. Voorts blijkt dat van de overige 140 beheerders die de actie kennen er nog 16 een brief van de politie hebben gekregen (zie bijlage 10, tabel 5). Dat brengt het totaal aantal door de politie geïnformeerde beheerders dus op 116 (48,3%).

Op basis van deze gegevens kan worden geconstateerd dat de politie (de ambtenaren VM dus met name) een belangrijke rol heeft gespeeld in het betrekken van beheerders bij de actie. Het percentage door de politie benaderde beheerders is hoog, te meer als men bedenkt dat de steekproef onder beheerders geheel aselekt is en dus ook beheerders uit passieve plaatsen zijn geïnterviewd. Beheerders van sportzalen hebben van de zijde van de politie het meeste aandacht gekregen, de beheerders van tennisparken het minst. Deze ongelijke verdeling in aandacht hangt waarschijnlijk sterk samen met het feit dat de lokale acties vooral in de eerste maanden van '82 liepen: de tijd van de typische zaalsporten, terwijl tennisparken (als er geen overdekte banen zijn) uitsluitend in de "mooiweer-maanden" open zijn.

De volgende en meest cruciale vraag is natuurlijk waar deze contacten tussen politie en beheerders toe hebben geleid.

- In de eerste plaats geeft de enquête onder beheerders aan dat in 167 sportcomplexen (69,6%) affiches hebben gehangen (zie bijlage 10, tabel 6).

Het is daarbij niet verrassend dat er in sportzalen (84% !) veel vaker affiches hangen dan in zwembaden (66,3%) en tennisparken (48,1%).

Volgens de beheerders hangen de affiches in 123 (73,7%) van de 167 sportcomplexen nog steeds ! (bijlage 10, tabel 7).

Het bleek dat 57 beheerders de affiches zelf hadden aangevraagd (bijlage 10, tabel 8). In twee gevallen kreeg de aanvrager geen affiche toegestuurd, één aanvrager wist niet of hij de affiche ook had ontvangen (bijlage 10, tabel 9).

De 54 uiteindelijke ontvangers hadden allen de affiche opgehangen (bijlage 10, tabel 10). De overige 113 sportcomplexen zijn als volgt aan hun affiches gekomen:

- 41 kregen ze (waarschijnlijk vooral door de politie) toegestuurd
- 28 kregen ze persoonlijk aangeboden door de politie
- 1 beheerder is de affiche bij de politie gaan halen

- 6 sportcomplexen hadden de affiches al
- Voor de overige 37 sportcomplexen maakt de enquête niet duidelijk hoe men aan de affiches was gekomen (bijlage 10, tabel 11).

Als er in 167 sportcomplexen affiches hebben gehangen, betekent dat vanzelfsprekend dat er in 73 sportcomplexen (waar de beheerder wel op de hoogte was van de actie) geen affiches hebben gehangen. De reden hiervoor is waarschijnlijk vooral "onwetenheid": 54 beheerders zeggen dat ze niet wisten dat er affiches bij de actie hoorden. Daarnaast zijn er 17 beheerders die weinig nut zagen in het ophangen van affiches. Antwoorden als "diefstal komt hier niet voor", "valt toch niet op" en "we doen zelf een preventie" geven hier blijk van (bijlage 10, tabel 11).

Samenvattend kan worden gesteld dat de bereidheid bij beheerders om affiches op te hangen over het algemeen groot was. Er bleek zelfs een niet gering aantal beheerders (23,7% van de 240 beheerders die van de actie hebben gehoord) de moeite te hebben genomen zelf affiches aan te vragen*. Ook het grote aantal affiches dat nu nog hangt, duidt er op dat beheerders belang hechten aan preventie van kleedkamerdiefstal.

- Naast het ophangen van affiches kunnen beheerders in het kader van de actie "Sportdag-Stropdag" ook betrokken zijn bij het tot stand brengen van "structurele preventie maatregelen".

Uit de enquête blijkt dat er in 1982 in 50 (17,4%) van de 288 sportcomplexen veranderingen ter voorkoming van diefstal zijn doorgevoerd (bijlage 10, tabel 12)**.

In hoeverre deze veranderingen te maken hebben met de actie "Sportdag-Stropdag" is evenwel moeilijk vast te stellen***.

Een aanwijzing in positieve zin wordt gevormd door het feit dat 31 beheerders zeggen contact te hebben gehad over preventieve maatregelen (zie bijlage 10, tabel 14). Het ligt voor de hand te veronderstellen dat een groot deel van deze 31 beheerders ook zullen behoren tot de 50 die veranderingen hebben doorgevoerd. Het was echter niet mogelijk om via statistische bewerking van de enquêteresultaten na te

* Het percentage aanvragers had waarschijnlijk nog iets groter geweest, als de politie zelf niet vaak zo'n actieve rol had gespeeld.

** Terzijde kan worden opgemerkt dat 42 (84%) van die 50 beheerders van mening zijn dat sporters van deze voorzieningen gebruik maken (bijlage 10, tabel 13).

*** Dit probleem houdt verband met de vraagstelling in de enquête. Gelet op het gevaar van sociaal wenselijke antwoorden en mogelijke vertekening door het jaar dat verstreken is, is niet rechtstreeks gevraagd of men naar aanleiding van de actie preventieve maatregelen heeft genomen, maar meer algemeen of er veranderingen ter voorkoming van diefstal zijn doorgevoerd.

gaan of deze veronderstelling juist is. Er moet hier derhalve worden volstaan met de voorzichtige conclusie dat er in een (klein) aantal sportcomplexen naar aanleiding van de actie "Sportdag-Stropdag" preventieve maatregelen zijn getroffen.

Conclusies

De vraaggesprekken met tien ambtenaren VM geven aan dat de samenwerking tussen politie en IMK's over het algemeen goed is verlopen. De enquête onder beheerders van sportcomplexen - één van de locale IMK's - laat zien dat er veel beheerders door de politie bij de actie zijn betrokken en dat die samenwerking niet zonder resultaat is gebleven. De beheerders hebben vaak daadwerkelijk als IMK gefunctioneerd: Er kwam in meer dan de helft van de sportcomplexen affiches te hangen (waarmee dus een preventieve boodschap aan sporters werd doorgegeven).

Bovendien werden er soms ook structurele verbeteringen ter voorkoming van diefstallen doorgevoerd.

3.6. Effectevaluatie van een lokale actie

Op basis van twee rapporten van de contactambtenaar VM van de groep Haskerland, rayon Joure (RP Leeuwarden)* wordt in deze paragraaf een beeld gegeven van de "Sportdag-Stropdag" actie in Joure en de evaluatie daarvan.

Het verloop van de actie wordt kort beschreven; de meeste aandacht gaat uit naar het onderzoekje dat voorafging aan het uitvoeren van de preventieve maatregelen en naar de uitkomsten van de aan het eind van de actie gehouden effectmeting.

Signalen/Oriëntatie

In dit geval deed het LBVM een bel rinkelen: De aankondiging van een landelijke actie "Sportdag-Stropdag" en met name de resultaten van het vooronderzoek onder sporters wekten verwondering (de basis van het vergroten van kennis !) in Joure. Men vroeg zich af of de resultaten van dit vooronderzoek wel vertaald konden worden naar de Friese situatie: "Ze hebben daar in de Randstad een stel sporters van de straat geplukt en geïnterviewd. Daar is misschien wel een op de zeven slachtoffer van diefstal uit kleedkamers, maar bij ons is dat lang niet zo erg"**. Hoe kon echter worden "bewezen" dat het in Joure zo'n vaart niet liep? Allereerst werden het p.v. register en het register Gevonden en Verloren Voorwerpen bekeken. Alleen het register bevatte enkele meldingen die op diefstal uit kleedkamers duiden. In het verslag van de actie staat dan ook:

"Op het eerste gezicht was er weinig reden om deze landelijke actie plaatselijk over te nemen (....)".

Relatiematrix/nader onderzoek

De ambtenaar VM vond het echter onvoldoende om alleen op deze politiecijfers af te gaan. Het was immers niet ondenkbaar dat er (veel) meer diefstallen plaatsvonden, die niet bij de politie werden aangegeven.

* In het vervolg zal korthedshalve van ambtenaar VM worden gesproken.

** In dit verband kan worden opgemerkt dat in het landelijke vooronderzoek wel degelijk sporters buiten de Randstad zijn geïnterviewd. Om precies te zijn 72 van de 138. Het bleek dat in deze steekproef de "Niet Randstedelingen" minder vaak slachtoffer werden van diefstal uit kleedkamers. In de Randstad lag het slachtofferpercentage op 16,7% (ongeveer 1 op 6 dus) en buiten de Randstad op 12,5% (ongeveer 1 op 8 dus). Aangezien de steekproef echter klein is, is het beslist niet zeker of dit verschil tussen Randstad en "niet Randstad" in werkelijkheid ook bestaat of niet nog groter is. Daarom is deze onderzoeksuitkomst ook niet in de openbaarheid gebracht.

Om een goed zicht te krijgen op de omvang van het delict, werd derhalve besloten om een "eigen" slachtofferenquête onder sporters en een enquête onder beheerders van sportcomplexen te houden.

Deze enquêtes boden natuurlijk tevens de gelegenheid om meer voor een (eventuele) actie bruikbare informatie in te winnen.

Dit werd systematisch aangepakt door eerst een relatiematrix op te stellen en aan de hand daarvan de vragenlijsten samen te stellen (de enquêteformulieren zijn opgenomen als bijlage 11).

Onderzoek voorafgaand aan actie

Nadat er door de groepscommandant groen licht was gegeven voor het onderzoek, stapte de ambtenaar VM naar de ambtenaar Sportzaken van Joure. Deze ambtenaar wilde graag aan het onderzoek meewerken en samen gingen ze in de loop van februari '82 bij beheerders langs om hen een enquêteformulier te geven en hen voor verdere medewerking te polsen. Alle beheerders (23) vulden het enquêteformulier in.

Wel werd opgemerkt dat sommige beheerders enigszins sceptisch tegenover de enquête stonden omdat ze het als een soort "controle" van de politie voelden.

Van de 23 beheerders zeiden er 19 dat bij hen in 1981 geen diefstal uit kleedkamers had plaatsgevonden. De overige 4 beheerders zijn in 1981 met 19 gevallen van diefstal geconfronteerd.

Uit de enquête en het bezoek aan de sportcomplexen bleek voorts dat bijna alle beheerders preventieve maatregelen nemen, zoals het uitoefenen van controle op de bezittingen van sporters, het afsluiten van kleedkamers, inzamelen van waardevolle spullen of meenemen naar zaal of veld en het (laten) plaatsen van speciale kastjes met slot. De ambtenaar VM constateerde evenwel dat een aantal beheerders nog andere zinvolle maatregelen zou kunnen nemen. Deze maatregelen lagen hoofdzakelijk in het organisatorische vlak.

Er kwam uit de enquête echter ook naar voren dat veel sporters geen of te weinig van de geboden preventieve voorzieningen gebruik maakten. De beheerders wezen op de enorme slordigheid van sporters (veel spullen bleven in de kleedkamers achter en geen haan die er meer naar kaaide). Tenslotte gaven de beheerders te kennen graag mee te helpen om verbetering in deze situatie te brengen.

- Aan beheerders, sportleiders en bestuurders van sportverenigingen (ook zij werden persoonlijk door de ambtenaar VM benaderd), werden enquête-formulieren gegeven, die ze door bezoekende sporters moesten laten invullen*. In totaal zijn langs die weg 200 enquêteformulieren verspreid. Er kwamen er 161 terug.

Uit die 161 formulieren bleek het volgende:

In 1981 zijn 26 (16,1%) sporters slachtoffer geworden van diefstal tijdens het sporten. Een uitsplijting in twee leeftijdscategorieën wees uit dat sporters van 6 tot 25 vaker slachtoffer worden dan sporters ouder dan 25. De slachtofferpercentages waren respectievelijk 19,8% en 9,1%. De percentages in Joure verschilden dus nauwelijks van de percentages uit de landelijke enquête.

Er werd vooral kleding, kettinkjes en geld gestolen; de waarde van het gestolene was over het algemeen niet groot: Als er geld was gestolen, lag de waarde tussen de 3 en 35 gulden.

Voorts bleek dat de diefstallen vooral 's avonds (80%) en tijdens wedstrijdsport (60%) plaatsvonden**.

Geen van de slachtoffers had aangifte gedaan bij de politie, met name omdat men het de moeite niet waard vond. De waarde van het gestolene was gering en men had weinig hoop dat de spullen via de politie terug zouden komen.

Overigens kan worden opgemerkt dat volgens de enquête onder sporters meer diefstallen voorkwamen dan door de beheerders werden geconstateerd. Hier zijn twee mogelijke verklaringen voor. In de eerste plaats zal een deel van de diefstallen niet aan beheerders worden gemeld. In de tweede plaats geven de beheerders vanwege het eerdergenoemde gevoel "gecontroleerd te worden" misschien minder diefstallen op dan waar ze in werkelijkheid kennis van krijgen.

Doelstellingen en maatregelen

Om te trachten het aantal kleedkamerdiefstallen te verminderen, stelden men zich op basis van het onderzoek drie subdoelstellingen voor ogen:

* Overigens werd de beheerders gevraagd toezicht uit te oefenen bij het laten invullen van de enquêtes. Waarschijnlijk heeft dit in sterke mate bijgedragen tot de hoge response (=aantal terugontvangen enquêtes).

** Dit was een nuttig gegeven voor de verdere actie: Men wist nu immers wanneer extra voorzichtigheid en oplettendheid noodzakelijk waren.

- 1.Beheerders moesten voor zover nognodig organisatorische maatregelen treffen en sporters stimuleren om gebruik te maken van preventieve voorzieningen.
- 2.Sporters er van bewust maken, dat ze ook zelf iets kunnen doen om het risico om slachtoffer van diefstal te worden te verkleinen (b.v. door waardevolle spullen thuis te laten).
- 3.Verhogen van de aangiftebereidheid.*

Deze doelstellingen trachtte de ambtenaar VM middels de volgende activiteiten te realiseren:

- De uitkomsten van de enquêtes werden doorgegeven aan beheerders, om hen duidelijk te maken dat sporters meer gestimuleerd moesten worden gebruik te maken van preventieve voorzieningen.
- Waar nodig werden adviezen omtrent organisatorische maatregelen aan beheerders gegeven.
- Tevens liet de ambtenaar VM in de kleedkamers de affiches "Sportdag-Strotdag" ophangen.
- Tenslotte stelde de ambtenaar VM twee maal een artikel op voor de locale pers. Daarin werden de belangrijkste enquête-uitkomsten en preventieve tips voor sporters verwerkt.

Evaluatie

In december '82 werd om een beeld te krijgen van de effecten van de uitgevoerde maatregelen de enquête onder beheerders en sporters herhaald. Tevens bezocht de ambtenaar VM een aantal beheerders om aanvullende informatie in te winnen.

De belangrijkste resultaten kunnen als volgt worden samengevat:

- Van de onder beheerders verspreide enquêteformulieren werden er 18 terugontvangen. Volgens 15 beheerders had er bij hen geen diefstal plaatsgevonden. De overige drie beheerders zijn in '82 bij benadering met 13 gevallen van diefstal geconfronteerd.

Voorts gaven 12 beheerders te kennen dat er door de sporters gebruik werd gemaakt van de preventieve voorzieningen, 5 beheerders gaven geen antwoord op de betreffende vraag en een beheerder was nog steeds niet te spreken over de preventie-bereidheid van de sporters.

* Het verhogen van de aangiftebreidheid draagt overigens niet direct bij tot het verminderen van het aantal diefstallen.

Tenslotte kwam - met name uit de persoonlijke contacten - naar voren dat de beheerders de adviezen met betrekking tot enige organisatorische maatregelen hadden opgevolgd.

- Van de 200 onder sporters verspreide enquête-formulieren werden er dit maal 153 terugontvangen. Er bleek echter een kleine onzorgvuldigheid in het formulier geslopen:

In de vraag of men slachtoffer was geworden van diefstal was het jaartal '81 niet vervangen door '82. Dat dit voor de evaluatie vervellende consequentie heeft, zal snel duidelijk worden.

De slachtofferpercentages bleken vrijwel gelijk aan die uit de eerste enquête: Voor de totale steekproef lag het percentage op 15,6%; voor de sporters in de leeftijd van 6 tot 25 op 18,4% en voor de sporters ouder dan 25 op 7,6%.

Over het algemeen werden dezelfde soort spullen vermist (geld, sieraden en kleding) en was de waarde gering.

Uitzondering hierop vormen twee fietsen die werden gestolen, maar eigenlijk is hier geen sprake van diefstal uit kleedkamers.

Vijf slachtoffers zeiden dat ze aangifte hadden gedaan.

Voor wat betreft de twee slachtoffers van fietsendiefstal bleek dit correct, de overige drie bleken na naspeuringen in de politie-administratie melding te hebben gemaakt van een "verloren voorwerp".

Bij al deze uitkomsten is een vergelijking met de eerste enquête echter niet te maken, omdat het zeer onwaarschijnlijk is dat het in de tweede enquête uitsluitend om slachtoffers uit '82 zou gaan.

Uit de antwoorden op de vraag "Wat doe(t) jij (u) zelf om het verschijnsel diefstal te minderen" bleek dat 134 sporters (88%) een of meer maatregelen zeiden te nemen*.

Daarbij was er nauwelijks verschil in preventiebreidheid tussen de beide leeftijdsgroepen, wel leken slachtoffers (92% zei één of meer maatregelen te nemen) iets meer preventie-bereid dan niet-slachtoffers (87% zei een of meer maatregelen te nemen).

De meest genoemde maatregelen zijn het thuislaten van waardevolle spullen (66x), het meenemen van waardevolle spullen de zaal in of het veld op - al dan niet centraal ingezameld (35x), het goed opbergen van spullen (25x) en het in bewaring geven of in een kluisje stoppen van spullen (19x)**.

* Overigens bleek deze vraagstelling enigszins verwarrend: Er waren namelijk twee respondenten die het volgende zeer logische - maar door de vraagsteller niet bedoelde - antwoord gaven: "ik steel zelf niet".

** Een van de sporters zei gebruik te maken van de "Edgar Allen Poe"-methode: Alle spullen op een voor de hand liggende plaats leggen. Daar zal de gemiddelde ambtenaar VM een zware kluif aan hebben!

Op grond van de bovenstaande gegevens kan worden geconcludeerd dat de eerste twee subdoelstellingen zijn verwezenlijkt: de beheerders hebben de adviezen opgevolgd en de meeste sporters deden waar ze door beheerders, affiches en pers-publicaties op waren gewezen.

De aangiftebereidheid blijkt niet verbeterd. Overigens is dit ok niet verwonderlijk: Het is weliswaar de derde subdoelstelling, maar er zijn geen (specifieke) maatregelen genomen waarmee dit doel bereikt kon worden.

Tenslotte moet worden geconstateerd dat op basis van de enquête onder sporters helaas niet kan worden vastgesteld of de hoofddoelstelling - het verminderen van het aantal diefstallen uit kleedkamers - is gerealiseerd.

Conclusies

De resultaten van deze effectmeting van de actie in Joure kunnen zoals gezegd niet als representatief voor het gehele land worden beschouwd. Derhalve is het in het kader van dit verslag ook niet zo relevant te weten welke doelstellingen wel of niet zijn gerealiseerd; al blijft het jammer dat niet kan worden vastgesteld of het aantal diefstallen uit kleedkamers nu al dan niet verminderd is*.

De evaluatie van de actie in Joure heeft binnen het kader van dit verslag vooral waarde als voorbeeld:

- Het is een goed model voor een evaluatie van een locale "Sportdag-Stropdag" actie, dat niet al te grote aansalgen op het tijdsbudget pleegt. De ambtenaar VM was aan de twee onderzoeken en de uitwerking daarvan ongeveer een week kwijt.
- Het laat zien dat het evalueren van een actie grote nauwkeurigheid vereist. Een op het oog onbelangrijk detail kan voor het meten van de effecten vervelende gevolgen hebben.

* Overigens zijn er in Hoogeveen en door de KMAR (Koninklijke Marechaussee) zonder verder uitgebreid te evalueren, cijfers verzameld, die een duiding geven van het uiteindelijke effect van de acties die daar zijn gehouden.

In Hoogeveen - waar men reeds vanaf begin '81 met activiteiten tegen kleedkamerdiefstal is bezig geweest, blijkt het aantal aangiften gedaald van ongeveer 80 in 1980 tot ongeveer 40 in 1981 en '82. Bij de KMAR werd in '81 156 keer aangifte gedaan van diefstal van privé - c.q. rijkseigendommen uit sportzalen en in '82 nog slechts 72 keer. Hoewel deze politiecijfers vanwege het grote darknummer natuurlijk niet meer dan een ruwe indicatie geven, lijkt het aantal diefstallen uit kleedkamers in Hoogeveen en bij de KMAR gedaald. Het is immers niet aannemelijk dat het aantal geregistreerde diefstallen is afgenomen door een daling in aangiftebereidheid.

Overigens vloeit het maken van fouten en het aan het licht komen daarvan logisch voort uit het feit dat men evalueert.

Dat kan alleen maar positief worden gewaardeerd, omdat er van geleerd kan worden!

Wel past kritiek op het uitblijven van andere evaluaties van "Sportdag-Stropdag" acties. Door het houden van meerdere evaluaties hadden er immers zinnige uitspraken gedaan kunnen worden over het effect van locale acties en het effect van de actie als geheel.

Procesevaluatie

De procesevaluatie van de actie "Sportdag-Stropdag" heeft zich sterk geconcentreerd op de twee nieuwe elementen in deze actie.

- In de eerste plaats is nagegaan in hoeverre het idee van een landelijke "Sportdag-Stropdag" actie als ondersteuning van lokale acties een succes is geweest.

Het bleek dat ongeveer de helft van alle korpsen en districten actief aan "Sportdag-Stropdag" hebben deelgenomen; er waren in ieder geval voldoende lokale acties om landelijke ondersteuning te legitimeren.

De ambtenaren VM maakten over het algemeen gebruik van de door het LBVM ter beschikking gestelde affiches en handleiding voor het opzetten en uitvoeren van lokale acties. Met name de praktische zaken (voorbeeldbrieven, conceptartikel voor pers) uit deze handleiding bleken gewaardeerd en gebruikt te worden.

Daarnaast droeg de advertentiecampagne, die het LBVM liet uitvoeren, er in niet onaanzienlijke mate toe bij dat beheerders van sportcomplexen van de actie op de hoogte waren.

- In de tweede plaats is - voor zover mogelijk - nagegaan wat het werken met intermediaire kaders (IMK's) heeft opgeleverd. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen landelijke en lokale IMK's.

De landelijke IMK - de NSF - werd ingeschakeld om een aantal doelgroepen in de sportwereld "voor te bewerken".

In het kader van dit verslag kon slechts worden nagegaan in hoeverre één van deze doelgroepen, namelijk beheerders, bereikt zijn. Uit paragraaf 3.4. kwam naar voren dat het artikel over "Sportdag-Stropdag" dat de NSF naar de redacties van bondsbladen heeft gestuurd niet tot de gewenste voorbewerking heeft bijgedragen. Er zaten te veel onzekerheden (plaatsen artikel door redacties van bondsbladen en het lezen van het artikel door de doelgroep) in de weg tussen afzender en ontvanger van de informatie.*

In feite is hiermee niets gezegd over het nut van het inschakelen van een IMK. Wel is duidelijk dat een volgend keer er naar gestreefd moet worden de informatie direct naar de doelgroepen te zenden.

* Overigens had men bij de opzet van de actie (zie 2.4) al verondersteld dat een directe mailing naar beheerders en sportclubs (vergelijkbaar met de manier waarop ambtenaren sportzaken door de landelijke contactraad werden benaderd) een (veel) groter bereik zouden hebben.

Op lokaal niveau is gekeken naar de rol van beheerders van sportcomplexen als IMK. De enquêtes onder ambtenaren VM en beheerders geven aan dat er op lokaal niveau door politie en beheerders goed is samengewerkt. De beheerders hebben ook daadwerkelijk als IMK gefungeerd: In meer dan de helft van de sportcomplexen kwamen affiches te hangen en soms werden ook structurele veranderingen ter voorkoming van diefstal doorgevoerd.

Samenvattend kan op basis van de procesevaluatie worden geconcludeerd dat de nieuwe elementen in de actie "Sportdag-Strotdag" een succes zijn gebleken. Het model van deze actie lijkt ook in de toekomst bij andere delicten toepasbaar. Voorwaarde is natuurlijk wel dat zo'n delict in veel plaatsen een probleem vormt.

Effectevaluatie

Ten aanzien van de effectevaluatie luidt het eindoordeel negatiever. Het was namelijk onmogelijk om op de door het LBVM vooraf geplande manier (via een aantal effectmetingen van locale acties) antwoord te krijgen op de vraag in hoeverre de doelstellingen zijn gehaald. Er bleek slechts in één plaats een uitgebreide effectevaluatie gehouden te zijn.

Door het ontbreken van andere evaluaties heeft de evaluatie van de actie in Joure vrijwel uitsluitend waarde als voorbeeld voor ambtenaren VM:

- Het is een goed model voor een evaluatie, waarbij geen al te grote aanslag op het tijdsbudget wordt gepleegd.
- Het laat zien dat evalueren grote nauwkeurigheid vereist.

Dat men in andere plaatsen niet aan evalueren is toegekomen heeft veel te maken met het feit dat het LBVM hier in haar ondersteunende rol te weinig aandacht aan besteedde.

Weliswaar waren in de handleiding een aantal richtlijnen opgenomen voor het evalueren van locale acties, maar dit vormde een onvoldoende prikkel. Daadwerkelijke "begeleiding ter plekke" zou noodzakelijk zijn geweest; het ontbrak het LBVM echter aan tijd om daar aan toe te komen.

De actie "Sportdag-Strotdag" als geheel is daarmee in belangrijke mate typerend voor het VM werk in Nederland: Het uitvoerende werk wordt met veel overgave ter hand genomen, maar als het op evalueren aankomt, blijkt men al weer met de volgende zaak te zijn begonnen. Goede evaluaties zijn dus nog zeldzaam.

Bij toekomstige acties kan hier, door stimulerende en begeleidende activiteiten van de inmiddels functionerende regionale bureaus VM, verbetering in worden gebracht.

Dijk, J.J.M. Van en Steinmetz, C.H.D., Het voorkomen van misdrijven : een evaluatie van de landelijke voorlichtings-campagnes. In : Tijdschrift coor Criminologie 1980/5

Handleiding "Actie Sportdag-Stropdag", LBVM, Den Haag, 1981

Hoekstra G.J. "Actie Sportdag-Stropdag", Joure, 1982

Hoekstra G.J., Evaluatie "Actie Sportdag-Stropdag", Joure, 1983

Riel C.B.M. Van, Een nieuwe publieksbenadering in de overheidsvoorlichting. In : Cahiers Public Relations en Voorlichting nr. 2, juli 1981.

Riel C.B.M. Van en Dijk R.J. Van, Voorlichting door samenwerking. In : Cahiers Public Relations en Voorlichting nr. 1 maart 1983.

VOORKOMING
MISDRIVEN
Een zaak van de politie en u.

Voor velen wordt de sportdag een stropdag.

In Nederland beleven miljoenen mensen plezier aan de sport. Als toeschouwer of als actieve sporter. In meer dan een miljoen gezinnen wordt er aan sport gedaan. De sportdag is dus belangrijk. Het is een dag waarop men zich lichamelijk inspant en geestelijk ontspant. Maar soms wordt die sportdag een stropdag. Niet omdat de wedstrijd verloren zou zijn, maar omdat men het slachtoffer is geworden van diefstal tijdens het sporten. Het is verbazingwekkend wat er allemaal gestolen wordt. Geld, horloges en sieraden, maar ook sportschoenen en jassen.

En het verschijnsel neemt toe. Om een voorbeeld te noemen: bij de Utrechtse politie steeg het aantal aangiften van diefstal uit sportzalen van 123 in de eerste helft van 1980, naar 199 in de overeenkomstige periode in 1981. Daarbij moet wel bedacht worden dat de aangegeven diefstallen slechts het topje van de ijsberg vormen.

Onlangs zijn er nadere gegevens verzameld over diefstal bij sport. Uit een onderzoek onder 28 beheerders van sportcomplexen bleek dat er gemiddeld genomen één per maand een geval van diefstal wordt gemeld. Dat lijkt niet zoveel. Het merendeel van de diefstallen wordt echter niet aangegeven. Want voor een sporter begint diefstal ook 'all in the game' te raken.

Het beeld wordt namelijk heel anders als de sporters zelf ondervraagd worden. Dan blijkt opeens dat één op de 7 sporters in het afgelopen jaar bestolen is. Bij de jongeren van 16 tot 25 jaar is dat zelfs één op de 5! Bijna een derde van de ondervraagden kent iemand die in de laatste 2 maanden iets tijdens het sporten 'onvrijwillig is kwijtgeraakt'. Tenzij er belangrijke papieren of zaken van grote waarde zijn gestolen, hoort de politie nooit van deze gevallen.

Als de gevonden percentages geprojecteerd worden op het aantal actieve sporters betekent dit dat er meer dan 140.000 diefstallen bij sport moeten hebben plaatsgevonden in het afgelopen jaar. Waarvan maar een fractie bij politie of beheerders wordt opgegeven.

Nogal wat mensen worden blijkbaar slachtoffer van dergelijke diefstallen, terwijl er best wat aan gedaan had kunnen worden. Kostbaarheden thuis laten, bijvoorbeeld. Het afsluiten van kleedkamers, als dat mogelijk is. En anders kan men noodzakelijke spulletjes, verpakt in een tasje of washandje, opbergen in een sporttas en zorgen dat iemand daar toezicht op houdt.

Deze maatregelen zijn eenvoudig te treffen. Desalniettemin wordt er erg veel ontvreemd. Dat valt best te verklaren. Men is nerveus omdat de wedstrijd gaat beginnen en... de spulletjes worden vergeten. Of men denkt 'dat zal mij niet overkomen'. Of 'die ene keer dat ik al dat geld voor m'n nieuwe brommer even bij me heb, dan moet het raar lopen wil het verdwijnen'. Maar juist die ene keer blijft de kleedkamerdeur voor de verkeerde mensen open.

Er moet iets gebeuren om van de sportdag geen stropdag te maken. Het LBVM wil daar samen met de NSF en de politie iets aan doen.

De NSF (Nederlandse Sport Federatie) is bij de lezer stellig beter bekend dan het LBVM. Dit Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie.

Het bureau heeft de taak om die activiteiten van de politie te coördineren, die de voorkoming van misdrijven beogen.

Zowel bij de gemeente- als bij de rijkspolitiekorpsen zijn politie-ambtenaren benoemd, die bedrijven en particulieren adviseren hoe ze riskante situaties kunnen voorkomen. De politie heeft op dat gebied natuurlijk de nodige ervaring. Men weet wáár misdrijven gebeuren. Wanneer. En hoe.

Voor zover het de politiekorpsen mogelijk is, zullen ze hun medewerking geven aan de actie tegen diefstal bij sport. Deze actie bestaat onder andere uit een advertentie-campagne, die sporters waarschuwt voor de risico's die ze lopen en die hen vertelt wat ze ertegen kunnen doen. De advertenties verschijnen in de meeste dagbladen, in een aantal tijdschriften en in vele sportbladen.

Ook zijn er affiches voor kleedlokalen beschikbaar. Daarmee worden de sporters op het belangrijkste moment nog even herinnerd aan de risico's die ze kunnen lopen. Deze affiches zijn gratis verkrijgbaar bij vrijwel alle politiebureaus in Nederland. Aan sportverenigingen wordt de medewerking gevraagd om de affiches op te hangen. Vanuit de politiekorpsen zal er naar worden gestreefd om met de sportverenigingen contact te leggen. In diverse plaatsen zal ook door de plaatselijke pers aandacht aan de actie worden besteed. De provinciale sportraden en de gemeentelijke sportambtenaren zullen uitgebreid worden geïnformeerd.

Aldus wordt gestreefd naar een klimaat, waarbinnen ook structurele veranderingen kunnen plaatsvinden. Te denken valt aan voorzieningen als kluisjes voor kostbaarheden en goed afsluitbare kasten.

Gehoopt wordt, dat ook in verenigingsbladen aandacht aan deze actie zal worden besteed. Als de sporter zich voldoende bewust wordt van de risico's die hij lopen kan, zal hij of zij ook beter nadenken over mogelijke maatregelen om die risico's te verkleinen. Dat dat zeker geen kwaad kan bleek wel uit een onderzoekje dat, alweer, in Utrecht plaatsvond. Van de 30 vermissingen in één week werden er door beheerders van sportcomplexen 16 geweten aan louter onnadenkendheid. Eén beheerder stelde:

"Ze komen met goud behangen binnen. Laatst had iemand f 3.000,-- in zijn portemonnaie. Zij zijn zo slordig, ze leggen het maar ergens neer. Ik vind hier de raarste dingen: onderbroeken, B.H.'s, overkleding".

Men was verder duidelijk van mening, dat van de aanwezige mogelijkheden en voorzieningen onvoldoende gebruik wordt gemaakt...

AANDACHTSPUNTEN VOOR VRAAGGESPREKKEN MET AMBTENAREN VM.

- clubs

- beheerders

- gemeente/ambtenaren sportzaken

- anderen, t.w. :

2. Waren er beheerders die reeds op de hoogte waren van de actie (omdat ze b.v. brief hadden gekregen of iets gelezen of gezien hadden van de actie) ,toen u met uw actie startte ?

ja.

nee

weet niet

3. Zijn er ook beheerders geweest die op eigen initiatief
affiches hebben aangevraagd ?

ja:

nee

weet niet

4. Hoe was over het algemeen de bereidheid tot medewerking ?

Goed

Slecht

weet niet

5. Waren de materialen van het LBVM (handleiding + affiches) op tijd ?

op tijd

niet op tijd

weet niet

Affiches :

Handleiding :

6. Heeft u de materialen gebruikt (en waarvoor)

ja

nee (waarom niet)

Affiches :

ja(hoe)

nee (waarom niet)

Handleiding :

7. Opmerkingen :

ONDERWERP: BEHEERDERS SPORTACCOMMODATIES (Projekt 19777)

1. Goedemorgen/middag/avond u spreekt met ... 01 * van marktonderzoekburo Inter/View in Amsterdam. Wij zijn op dit moment bezig met een klein onderzoekje over voorvallen die zich voordoen bij en onder het sporten.
Daartoe voeren we een aantal korte gesprekjes met beheerders van sportcomplexen. Zoudt u mij willen doorverbinden met de beheerder van dit sportcomplex?

. wordt doorverbonden	- NAAR VRAAG 2	1
. spreekt u mee	- NAAR VRAAG 3	2
. niet aanwezig	- /T KODE 8 AFSPRAAK MAKEN	

2. Goedemorgen/middag/avond u spreekt met 01 * van marktonderzoekburo Inter/View in Amsterdam. Wij zijn op dit moment bezig met een klein onderzoekje over voorvallen die zich voordoen bij en onder het sporten.
Daartoe voeren we een aantal korte gesprekjes met beheerders van sportcomplexen. Bent u de beheerder van dit sportcomplex?

. is beheerder	- NAAR VRAAG 3	1
. beheerder is niet aanwezig	- /T KODE 8 AFSPRAAK MAKEN	2
. weigering	- /T KODE 13	3

3. Allereerst zou ik u willen vragen of u weleens iets gehoord, gezien of gelezen hebt over een campagne onder de naam:

' MAAK VAN UW SPORTDAG GEEN STROPDAG'

Heeft u van die slagzin voor die campagne weleens iets gehoord, gezien of gelezen?

. kent de slagzin	- DOOR NAAR VR. 5	1
. kent de slagzin niet	} DOOR NAAR VR. 4	2
. weet niet		3

4. De slagzin 'MAAK VAN UW SPORTDAG GEEN STROPDAG' is gebruikt in een landelijke campagne ter voorkoming van diefstallen op en rondom het sportveld en in overdekte sportaccommodaties.
Kunt u zich nu iets van deze actie of campagne herinneren?

. kent de campagne	- DOOR NAAR VR. 5	1
. kent de campagne niet	} DOOR NAAR VR. 12	2
. weet niet		3

5. Hoe bent u over de campagne geïnformeerd? (INT.: NOTEER ZO NAUWKEURIG MOGELIJK SVP)
Indien men door politie is geïnformeerd, door naar vraag 7
Zo niet, dan vraag 6

6. Heeft men een brief over de campagne van de politie ontvangen?
. ja	} DOOR NAAR VRAAG 7	1
. nee		2
. weet niet		3
7. Heeft u affiches met de slagzin 'MAAK VAN UW SPORTDAG GEEN STROPDAG' aangevraagd of laten aanvragen?
. ja	- DOOR NAAR VRAAG 8	1
. nee	} DOOR NAAR VRAAG 12	2
. weet niet		3
8. Heeft u de door u aangevraagde affiches over deze campagne ontvangen?
. ja	- DOOR NAAR VRAAG 9	1
. nee	} DOOR NAAR VRAAG 13	2
. weet niet		3
9. Heeft u de affiches ook opgehangen?
. ja	- DOOR NAAR VRAAG 10	1
. nee	- DOOR NAAR VRAAG 11	2
10. Hangen die affiches er nog?
. ja	1
. nee	2
. weet niet	3
11. Waarom heeft u die affiches niet opgehangen? Had u daar bepaalde redenen voor?
- (HIERNA DOOR MET VRAAG 14)
- NIET AANVRAGERS AFFICHES VRAAG 7 KODE 2/3:
12. Waarom heeft u geen affiches aangevraagd met betrekking tot deze campagne?
13. Hebben er wel, voorzover u weet, affiches van deze campagne in of rondom de sport-accommodatie gehangen?
. wel gehangen	- DOOR NAAR VRAAG 14	1
. niet gehangen	} DOOR NAAR VRAAG 15	2
. weet niet		3
14. Hangen die affiches er nog?
. ja	1
. nee	2
. weet niet	3

15. MAATREGELEN DIE MEN NEEMT

Ik ga u nu een aantal maatregelen voorlezen die betrekking hebben op het voorkomen van diefstal. Zou u mij van elk van die maatregelen willen zeggen of die op uw sportcomplex van toepassing is?

INT.: INTOETSEN INDIEN VAN TOEPASSING

- . kluisjes voor sporters 1
- . kledingkasten die op slot kunnen 2
- . de kleedkamers kunnen op slot 3
- . er is toezicht op kleding e.d. door een daarvoor aangesteld persoon 4
- . een gesloten TV-circuit 5
- . men kan achter de bar/buffet of in een kantoortje zijn waardevolle zaken in bewaring geven 6
- . er zijn waarschuwborden tegen diefstallen geplaatst 7
- . er vindt voorlichting plaats aan de sporters buiten het complex zelf, bijvoorbeeld via een clubkrantje 8
- . iedereen die komt, wordt gekend: vreemden worden altijd aangesproken over het doel van hun komst 9
- . het personeel op het sportcomplex geeft de sporters regelmatig adviezen met betrekking tot het voorkomen van diefstal 10
- . geen van deze 11

16. Welke veranderingen zijn er in het afgelopen jaar al of niet naar aanleiding van de campagne doorgevoerd ter voorkoming van diefstal bij en onder het sporten?

. geen - DOOR NAAR VRAAG 18

17. Heeft u de indruk dat sporters gebruik maken van de maatregelen die er zijn aangebracht?

- . ja 1
- . nee 2
- . weet niet 3

18. Heeft u in het afgelopen jaar contact gehad met de politie over het voorkomen van diefstallen bij en onder het sporten?

- . ja - DOOR NAAR VRAAG 19 1
- . nee - DOOR NAAR VRAAG 20 2

19. Waarover heeft u met de politie contact gehad? Kunt u daar wat meer over zeggen?

20. Aard van het complex:

- . zwembad/zweminrichting 1
- . sporthal/tennisshal/squashhal e.d. 2
- . tennispark 3
- . anders, nl. (NOTEREN) 4

PERSBULLETIN

NEDERLANDSE SPORT FEDERATIE BURG VAN KARNEBEEKLAAN 6-8

POSTBUS 80555 2508 GN 's-GRAVENHAGE TELEFOON 070-632963

PR/Publ.
81/18/HMB/th

december 1981

Aan de sportredakties van de
radio, televisie, pers en
bondsorganen

Mijne heren,

Enige tijd geleden is de NSF benaderd door het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (LBVM). Dit bureau is een samenwerkingsverband van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie en heeft tot taak om van de Nederlandse Politiekorpsen de activiteiten te coördineren die de voorkoming van misdrijven beogen.

Het bureau verzocht ons om, voor zover mogelijk, mee te werken aan een aktie die tot doel heeft de aktieve sportbeoefenaar voorzichtiger met zijn geld, kostbaarheden en kleding te laten omgaan, waardoor het risico van diefstal verminderd wordt.

Het leek ons een goede zaak om u, als redaktie te informeren over deze aktie.

Hoe de aktie is opgezet kunt u lezen in de bijgesloten aanzet voor een redaktioneel artikel t.b.v. uw bondsblad. Ook treft u afbeeldingen aan van de advertentie en het affiche die gebruikt zullen worden om de sporters te bereiken.

Deze informatie versturen wij behalve aan de besturen van de bij de NSF aangesloten sportbonden, ook aan de provinciale sportraden, de gemeente-ambtenaren sportzaken en de KNVB-distriktskantoren.

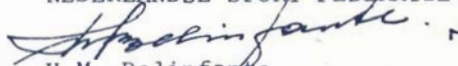
Het zou door het LBVM en ons ten zeerste op prijs worden gesteld, indien u in uw blad deze aktie wilt aankondigen en verklaren. Om uw lezers te wijzen op de risico's die ook zij lopen. Maar ook om eventuele kontakten tussen de politie en de verenigingen die uw orgaan ontvangen, makkelijker te laten verlopen.

Zoals u inmiddels heeft gemerkt, is door ons een aanzet voor een redaktioneel artikel gemaakt. Wellicht beschikt u over eigen informatie waarmee u nog eens extra kunt onderstrepen hoe belangrijk het is om maatregelen tegen diefstal te nemen.

Wij danken u bij voorbaat voor uw medewerking en verblijven,
met vriendelijke groet,

hoogachtend,

NEDERLANDSE SPORT FEDERATIE

H.M. Belinfante
—hoofd sectie pr/publiciteit

Bijlagen.-

LANDELIJKE CONTACTRAAD

Landelijke Stichting voor de
gemeentelijke bemoeiingen met Lichamelijke opvoeding,
sport en recreatie

Secretariaatsbureau:
Postbus 1087 - 3300 BB Dordrecht
Tel. 078-138991 en 147435

AAN de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de bij de Landelijke Contactraad aange-
sloten gemeenten;

ter kennisneming aan de buitengewone leden
en de donateurs.

Uw kenmerk Uw brief van Ons kenmerk Dordrecht, januari 1982.

Onderwerp:

Geacht College,

Gaarne vragen wij Uw aandacht voor het volgende.

Uit een samenwerkingsverband tussen de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Justitie is het Landelijk Bureau Voorkoming Misdrijven (LBVM) ontstaan; dit bureau heeft tot taak om die activiteiten van de politie te coördineren, welke de voorkoming van misdrijven beogen.

In het kader van deze taak heeft het LBVM verzocht om medewerking te verlenen aan een actie welke tot doel heeft de actieve sportbeoefenaar voorzichtiger met zijn geld, kostbaarheden en kleding te laten omgaan, teneinde het risico van diefstal te verminderen.

In verband hiermede vragen wij U hierbij te bevorderen, dat van gemeentewege aan deze actie medewerking kan worden verleend en daartoe onder andere de afdeling c.q. dienst sportzaken of de ambtenaar sportzaken hieromtrent te informeren en bijgaande, door het vorengenoemde bureau samengestelde, informatiemap ter hand te stellen.

Dit mede omdat de mogelijkheid bestaat, dat deze afdeling dienst c.q. functionaris hierover door anderen wordt benaderd. Dit zou dan enerzijds kunnen plaatsvinden door de politie-ambtenaar van Uw gemeente of van het betreffende rijks politie-district, belast met de voorkoming van misdrijven, teneinde eventuele activiteiten ter zake in Uw gemeente in onderling overleg op elkaar af te stemmen en anderzijds door de bij de Nederlandse Sport Federatie aangesloten bonden, de bondsbladen, de provinciale sportraden alsmede van de afdelingen van de K.N.V.B., waaraan deze informatiemap inmiddels eveneens is toegezonden.

Wij hopen, dat U deze actie positief zult willen benaderen en de daaraan nodige medewerking zult willen verlenen.

Het bestuur van de
Landelijke Contactraad,

D.P. Lindhout,
secretaris.

M.Th. van de Wouw,
voorzitter.

**Maak van je sport-dag
geen strop-dag.**

**Laat geen waardevolle
spullen in de
kleedkamer achter.**

VOORKOMING MISDRIVEN
Een raak van de politie en u

Maak van je sportdag geén stropdag.

Wanneer we met z'n allen weer bezig zijn op het sportveld of in de sporthal, snuffelen anderen in onze kleedkamers.

Terwijl wij sportief op jacht zijn naar de overwinning, wordt een ander soort winst zorgvuldig door onsportievelingen opgestreken. Dure kledingstukken en belangrijke papieren. Geld, cheques, sieraden en horloges.

Zo wordt voor velen de

sportdag een stropdag. Laat daarom geen waardevolle spullen onbeheerd in de kleedkamer achter.

Laat horloges en sieraden liever thuis. Neem niet te veel geld mee en géén papieren die u bij 't sporten toch niet nodig hebt. Voorkoming van misdrijven.

Zo noemen wij dat. En is dat nou zo moeilijk...?

**VOORKOMING
MISDRIVEN**

Een zaak van de politie én u.

*Sallman
Dijkman*

Donderdag 17 december 1981

Bedrijfsleider Raalter sportzalen:

"Onvoorstelbaar wat men aan spullen laat liggen"

(Door Homme Kroil)

"Die diefstal en vernieling is ook in Raalte een duidelijk probleem. Het gebeurt ook hier veel te veel en veel te vaak. Ik ben het helemaal eens met die kantinebaas uit de krant die zegt dat de sporters met goud bebangen de sporthal, de gymnastiekzaal of het zwembad binnenkomen. Niet alleen dat ze te veel meenemen, maar ook dat ze niet in de gaten hebben wat er in de kleedkamers kan gebeuren als ze zelf aan het sporten zijn."

"Onvoorstelbaar wat de mensen allemaal meenemen. Aan geld, aan sieraden, aan cheques. Werp maar een blik in een willekeurige kleedkamer. De horloges liggen voor het grijpen op de bank. Da's een heel bekend beeld. Het komt klaarblijkelijk niet in te op om hun kostbare spullen in hun sporttas of de tas binnen te brengen. Maar los van die horloges en andere zaken die voor het grijpen liggen, blijven er zo ontzaglijk veel dingen liggen. Vooral aan kleding en schoeisel. De kasten pullen uit, de manden liggen vol. Daar sla ik telkens weer van achterover. En wat de mensen terughalen staat niet in verhouding tot wat er wordt opgeslagen. Sokken, truien, jacks, schoenen - het blijft allemaal liggen. Ik begrijp dat niet. Na twee, drie maanden wordt de berg hier te groot. Dan moeten we ruimen. We geven het spul dan aan instellingen die het op hun beurt weer ten goede laten komen aan de derde wereld."

Niet bewust

"Per maand krijgen we hier toch wel vijf tot tien meldingen van verdwenen horloges. Negen van de tien zijn gelukkig wel te achterhalen. Weet je, men is zich soms niet eens bewust wat men bij zich heeft. Na veertien dagen komen ze dan hier om te vragen of wij toevallig hun horloge gezien hebben. Ja, en dat in een tijd waarin alles zo slecht heet te gaan."

"Nee, dat wij iemand op diefstal hebben betrapt is al weer

een hele tijd geleden. Toch kun je zonder meer aannemen dat hier behoorlijk gestolen wordt. Dat kan toch ook niet anders? Hier in deze sporthal hebben we zes kleedkamers en één behuizing. Er loopt gauw honderd man aan sporters rond.

Van zo'n man mag je toch niet verwachten, dat hij gaat lopen controleren of ieder een wel met z'n rechtmatige spullen naar huis toegaat? Afgezien daarvan, denk even aan het exploitatiekort van sporthallen en zwembaden. Dat staat zeker geen speciale controleurs toe."

Misverstand

"Nee, de gemeente is niet aansprakelijk. Dat staat ook duidelijk in onze verordening ingebruikgeving omschreven. Ik kan het u laten zien. Hier staat het onder andere: de gemeente is niet aansprakelijk voor vernietiging of beschadiging van kleding of meegebrachte materialen en dergelijke. Kijk, en ik denk, dat dat bij veel sporters onvoldoende bekend is. Volgens mij is dat een beetje een misverstand tussen de sporters en het bestuur van hun vereniging, die de sportzaal huurt."

"Een voorbeeld. In Nieuw-Heeten vermist iemand een hele dure jas uit een kleedkamer in het gymlokaal. Die meneer dacht, de gemeente aansprakelijk te kunnen stellen. Dat kan natuurlijk niet."

"Jawel, we hebben het

Vorig jaar is een kwart miljoen diefstallen gepleegd in kleedkamers van sportzalen, Tenniscen, als we het Landelijk Bureau ter Voorkoming van Misdriven moeten geloven. Deze instelling heeft dat cijfer afgeleid uit een steekproef onder 28 sportzaalbeheerders.

In Raalte turven ze de diefstallen in kleedkamers niet. Eenvoudig, omdat de dief nooit betrapt wordt en evenmin een visitekaartje achterlaat. Bedrijfsleider Pé Bosma (58) van de gemeentelijke sportaccommodaties spreekt dan ook liever van vernielingen. En van verregaande slordigheden van de sporters. Wat het laatste betreft hoeft hij alleen maar op de berg achtergelaten spullen te wijzen die in het sportcomplex Tijenraan ligt opgelast.

probleem in de praktijk al lang onderkend. Zo hebben we bij de gymzalen, na diverse klachten van de verenigingen, voorzieningen getroffen om de deuren af te sluiten als er gesport wordt. Maar wat krijg je dan? Dan komt er iemand te laat of de volgende groep wil bij slecht weer alvast de zaal in. Dat kan dan niet of er moet weer iemand de deur speciaal openmaken. Dat gebeurt na veel gebel en een hoop gezet. Alleen jeugd de bel niet naar de Filistijnen helpt. In Luttelbong bijvoorbeeld hadden ze bij het gymlokaal roepstoel tussen de bel gestopt. Die bleef maar gaan. De's irriterend. Dus traken de sporters de draden kruik. Nee, een echt afdoende oplossing is er niet.

Bedrijfsleider Pé Bosma voor één kast met achtergelaten sportdoding waar niemand meer naar omkijkt. In de hand acht horloges: de oogst van een goede week.

Sportdag wordt meer en meer een stropdag

Uit onze krant van gisteren

Andere aanpak

"Ik pleit voor een andere aanpak. De verenigingen zouden ook voor dit doel aan kadervorming moeten doen. Dat wil zeggen: de oplossing kan gevonden worden door bijvoorbeeld ouders in te schakelen voor het toezicht op het gebeuren in de kleedkamers."

Ja, ik hoor de besturen al zeggen: waar halen we die mensen vandaan? Dan zeg ik heel voorzichtig: hebben jullie daar wel ooit moeite voorgedaan? Misschien dat het best lukt als de ouders van actieve kinderen weten, dat er in de zaal wel toezicht is, maar in de kleedkamers niet. Misschien dat de ouders dan meer aan de bel trekken."

"Opbergkuisjes? Nee, die hebben we niet. Willen we ook niet. Als je dat wel doet ben je als gemeente toch verantwoordelijk en dus aansprakelijk."

Ach, als hier iemand in het zwembad een keer z'n auto-sleutels en rubewijz kwijt wil, dan zal de caissière niet botweg weigeren. Er wordt wel eens de hand gelicht met de regel. Maar je kunt er natuurlijk geen gewoonte van maken. U moet niet vergeten, we krijgen hier in het zwembad 150.000 bezoekers per jaar. De mensen doen er veel verstandiger aan hun kostbaarheden thuis te laten en zo weinig mogelijk geld mee te nemen."

Diefstallen uit kleedkamers worden vaak niet aangegeven

(Van een onzer verslaggevers)

SALLAND - Diefstallen in kleedkamers van sportaccommodaties zijn een ware plaag geworden. Uit een onderzoek van het landelijk Bureau ter Voorkoming van misdrijven (LBVM) is onlangs gebleken, dat er in 1980 op z'n minst zo'n 230.000 moeten zijn gepleegd. Ook in Salland heerst deze plaag, maar een door ons ingesteld mini-onderzoek geeft wel de indruk, dat die nog geen schrikbarend karakter heeft aangenomen. Toch mag hier nog geen conclusie uit worden getrokken, omdat slechts een zeer gering aantal diefstallen bij de politie wordt aangegeven.

Navraag bij de politie leert, dat de dagrapporten niet vaak melding van dit soort diefstallen maken. 'Maar', zegt een woordvoerder van de recherche in Dalfsen, 'wij hebben de stellige indruk dat niet alles bij ons terecht komt'. Die mening is men ook bij de andere korpsen toegedaan. Het gaat dikwijls om kleine bedragen. Voor een tientje stapt men dan niet naar de politie, aldus een lid van de recherche in Avereest. Hij betreurt dat overigens. 'Wat wij niet weten, kunnen wij ook niet behandelen. En het is zeker de moeite waard om aangifte te doen, want er blijft dan wel veel, maar toch ook weer niet alles onopgelost. De diefstal van een fototoestel en een valhelm uit een kleedkamer in Balkbrug werd bijvoorbeeld onlangs opgehelderd'.

ZWARTSLUIS - Henk Leenman is de tafeltenniskampioen van Zwartsluis geworden. Hij won de finale, die gehouden werd in de sporthal aan de Arembergerstraat, met 3-1 van Hans Ridderinkhof. Er waren 32 deelnemers. Uit handen van voorzitter Willem van Polen ontving Leenman de trofee.

BEVOLKING

RAALTE - Geboren: Bianca Davien Francien, dv. A. G. Brouwer en H. G. T. Hulsman; Tim, zv. W. J. Hillebrand en M. J. B. Semmekrot; Iris Martine, dv. G. C. B. Holtmaat en G. C. W. Nijveld; Marloes Catharina Maria, dv. G. P. M. Holtslagen J. L. M. Stevens; Jody Ann Maria, dv. J. G. C. Blumen P. P. Krisman; Laura, dv. W. A. P. Leemereise en T. M. A. Veltien; Laurens Johannes, zv. B. G. M. Boollink en A. C. Waanders; René Hendrikus Joseph, zv. J. W. Pot en A. W. Schrijver.

Ondertrouwd: P. R. Bosen H. Potthof, W. H. vanderSluisen G. B. M. Hondeveld; F. A. W. M. van Rossum en A. H. M. Maatman; H. H. J. Hobert en H. J. Vosman; E. van Lente en G. J. Hoekman.

Getrouwd: H. J. M. Spoolderen R. M. A. Blankhorst; G. A. L. ten Have en G. J. M. Wagmans; J. H. G. Nijboer en G. M. T. Kemerink; G. H. M. van Rossum en C. E. W. de Dalle; H. J. Marsman en H. J. Hiethaar; H. G. J. Harink en W. M. B. Holterman; A. P. M. Poodt en M. Eirinis.

Overleden: B. J. Bessembinder, 35 jr.; H. J. Goesman, 74 jr.; M. J. Rouweler-Klein Overmeeren, 84 jr.; H. J. Eeklimmerman, 47 jr.; M. E. Olde Hanhof-Seitz, 48 jr.

ben de stellige indruk dat niet alles bij ons terecht komt'. Die mening is men ook bij de andere korpsen toegedaan. Het gaat dikwijls om kleine bedragen. Voor een tientje stapt men dan niet naar de politie, aldus een lid van de recherche in Avereest. Hij betreurt dat overigens. 'Wat wij niet weten, kunnen wij ook niet behandelen. En het is zeker de moeite waard om aangifte te doen, want er blijft dan wel veel, maar toch ook weer niet alles onopgelost. De diefstal van een fototoestel en een valhelm uit een kleedkamer in Balkbrug werd bijvoorbeeld onlangs opgehelderd'.

Beeld

Het onderzoekje bij de Sallandse politie leverde het volgende beeld op: in Dalfsen lijkt het allemaal erg mee te vallen. Wel werd men onlangs nog met een aantal diefstallen in sporthal 'De Schakel' in Nieuwleusen geconfronteerd. Avereest krijgt eveneens weinig aangiften te verwerken, maar niettemin is diefstal in de kleedkamers van sportaccommodaties hier wel een regelmatig voorkomend verschijnsel. In Wijhe constateert men dat deze diefstallen tot de uitzonderingen behoren en hetzelfde geldt voor Ommen. Ook de politie in Heino krijgt weinig gedupeerden op het bureau, maar kon vorige week nog wel een dader van zo'n diefstal aanhouden.

Dat beeld van een gering aantal diefstallen in kleedkamers wordt al wat minder gunstig, nadat een rondgang langs de verschillende sporthallen is gemaakt. Hoewel de verschillen opmerkelijk blijken te zijn. 'Een zeldzaamheid', zegt bijvoorbeeld een van de beheerders van sporthal 'Hoogerheyne' in Heino. 'Ik geloof dat er bij ons de afgelopen jaren nog geen vijf gulden bij elkaar is gestolen'. Maar uit sporthal 'De Schakel' in Nieuwleusen wordt gemeld dat onlangs in één week vier diefstallen werden gepleegd.

Voorzichtiger

De beheerder van sporthal 'De Cl-

Wanneer we met z'n allen weer bezig zijn op het sportveld of in de sporthal, ruftelen anderen in onze kleedkamers.

Terwijl wij sportief op jacht zijn naar de verwinning, wordt een ander soort winst rguidig door ons portievelingen

'stroken'.

'e kledingstukken en be-

'papieren. Geld, cheques,

en horloges. Zowordt

voor velen de sportdag een stropda

Laat daarom geen waardevolle sp

onbeheerd in de kleedkamer acht

Laathorloges en sieraden lievi

Nemen niet te veel geld mee en ge

papieren die u bij 't sporten to

nodig hebt.

Voorkoming van misdrijven

Zo noemen wij dat. En is dat

nou zo moeilijk ...?

tade' in Dedemsvaart heeft de stellige indruk dat de mensen voorzichtiger zijn geworden. 'De portemonnees worden meestal de hal mee ingenomen. Bovendien controleren wij regelmatig door even langs de kleedkamers te lopen'.

In 'De Trefkoele' bestaat de gelegenheid portemonnees en dergelijke bij de bar af te geven. 'En daar wordt veel gebruik van gemaakt', aldus de beheerder, die de indruk heeft dat de meeste diefstallen worden gepleegd, wanneer grotere evenementen in de hal worden gehouden. 'Waarbij veel mensen van buiten Dalfsen in De Trefkoele zijn. Dan gebeurt het nog wel eens dat wij lege portemonnees in de toiletten terugvinden'.

Preventie

In Ommen lijkt de preventie van de beide beheerders een gunstige uitwerking te hebben. 'Wij zien er nauwlettend op toe, dat er geen onbevoegden in de kleedkamers komen. Bovendien geven veel sporters kostbaarheden aan ons

beheerder dan ook zeker wat aan doen', zegt hij.

Verantwoordelijkheid

De beheerder van sporthal 'De Schakel' in Nieuwleusen denkt er echter anders over. 'Voorzaken als flipperen en dergelijke heeft de jeugd geld nodig en als sommigen dat niet hebben, komen ze er wel op een andere manier aan. Ik ben bang dat dat inde toekomst alleen nog maar erger gaat worden'. Hij is overigens van mening, dat de beheerder van een sporthal niet met de verantwoordelijkheid van de bewaking van portemonnees en dergelijke kan worden opgezadeld. 'Daarom neem ik die dingen ook niet aan. De sporter is er toch zelf verantwoordelijk voor. Hij heeft trouwens de gelegenheid om z'n portemonnee en dergelijke in op te bergen'.

Het beeld van een plaag zal waarschijnlijk nog duidelijker tevoorschijn gaan komen, zodra ook de beheerders van buitenaccommodaties (voetbalvelden, tennisparke, zwembaden en dergelijke), alsmede vertegenwoordigers van de sportverenigingen zelf aan het woord komen. Veel te vaak worden de kleedkamers hier niet afgesloten en is een preventieve controle afwezig. En als een sporter dan ook nog met een dikke beurs z'n activerecreatie gaat bedrijven, is het risico dat de sportdag een stropdag wordt levensgroot aanwezig.

De politie probeert er echter van alles aan te doen om de plaag dan wel niet uit Salland maar toch op z'n minst uit z'n grote omvang te helpen. Op gezette tijden wordt er contact met de beheerders van sportaccommodaties gezocht, terwijl affiches worden opgehangen, die de sporters op het diefstalgevaar wijzen. 'Mijn collega is juist op pad om kalenders van de LBVM rond te brengen', meldt de politie in Avereest. Als de teksten goed gelezen worden, breken er voor de 'sport'dieven in 1982 sombere tijden aan.

Bijlage 9

ARTIKELEN IN BONDSBLADEN

BLAD	GEEN ARTIKEL	WEL ARTIKEL (MAAND VAN VERSCHEIJNING
Hockeysport		januari '82
Atletiekwereld		januari '82
Handbal	x	
Schaatskroniek	x	
Wielersport		januari '82
Zwemkroniek	x	
IJshockey	x	
Bokssport	x	
Volleybal	x	
Basketbal	x	
Karate	x	februari '82 (alleen foto)
Tafeltennis	x	
Tennis	x	
Nederlands Korfbalblad	x	
Squash	x	
Badmintonkrant	x	
Kano Sport	x	
Roeien		februari '82
De Landelijke Ruiter	x	
Turnscala		januari '82
Kontakt (gymnastiek)	x	
Surf-magazine	x	
Inside (Honkbal)		januari '82
Rugby Nieuws	x	
Cricket	x	
De Brigade (Redden van Drenkelingen)		januari '82

Van de verschillende bladen zijn de jaargangen '82 tot en met juni
doorgenomen ,in sommige gevallen ook de decembernummers van '81.
Voor voetbal,judo,gewichtheffen en Worstelen kon in de bibliotheek van
de NSF geen bondsblad c.q. gewenste jaargang worden aangetroffen.

Allereerst zou ik u willen vragen of u weleens iets gehoord, gezien of gelezen hebt over een campagne onder de naam:

'MAAK VAN UW SPORTDAG GEEN STROPDAG'

Heeft u van die slagzin voor die campagne weleens iets gehoord, gezien of gelezen ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.	KENT CAMP. NIET
BASIS- ALLE RESPONDENTEN	288	110	77	101	240	48
BEKENDHEID MET SLAGZIN						
Kent de slagzin	216	93	46	77	216	0
	75.0	84.5	59.7	76.2	90.0	.0
Kent de slagzin niet	71	17	30	24	24	47
	24.7	15.5	39.0	23.8	10.0	97.9
<WEET NIET>	1	0	1	0	0	1
	.3	.0	1.3	.0	.0	2.1
TOTAAL	288	110	77	101	240	48
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 2

De slagzin ~ 'MAAK VAN UW SPORTDAG GEEN STROPDAG' is gebruikt in een landelijke campagne ter voorkoming van diefstallen op en rondom het sportveld en in overdekte sportaccommodaties.

Kunt u zich nu iets van deze actie of campagne herinneren ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.	KENT CAMP. NIET
BASIS- NIET REKEND MET CAMPAGNE	72	17	31	24	24	48
DEKENDHEID MET CAMPAGNE						
Kent de campagne	24	7	8	9	24	0
	33.3	41.2	25.8	37.5	100.0	.0
Kent de campagne niet	47	10	23	14	0	47
	65.3	58.8	74.2	58.3	.0	97.9
<WEET NIET>	1	0	0	1	0	1
	1.4	.0	.0	4.2	.0	2.1
TOTAAL	72	17	31	24	24	48
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hoe bent u over de campagne geïnformeerd ?

--->INT. : NOTEER ZO NAUWKEURIG MOGELIJK !!!

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- BEKEND MET CAMPAGNE	240	100	54	86	240
HOE GEINFORMEERD OVER CAMPAGNE					
Affiches, folders e.d. toegezonden gekregen.	39 16.3	17 17.0	7 13.0	15 17.4	39 16.3
Via gemeentelijke, plaatselijke politie, z.m. gezonden.	41 17.1	22 22.0	3 5.6	16 18.6	41 17.1
Affiches, folders ontvangen van de politie/word gebracht.	39 16.3	24 24.0	4 7.4	11 12.8	39 16.3
Via gemeente(huis).	9 3.8	6 6.0	1 1.9	2 2.3	9 3.8
Via sportstichting/sport en recreatie.	8 3.3	4 4.0	1 1.9	3 3.5	8 3.3
Via andere personen: noemt collega's, beheerder restaurant.	16 6.7	6 6.0	4 7.4	6 7.0	16 6.7
Gelezen in de krant/op t.v., radio/pers.	41 17.1	10 10.0	11 20.4	20 23.3	41 17.1
Affiches gezien (op ramen, deuren)/stickers.	43 17.9	7 7.0	20 37.0	16 18.6	43 17.9
Overige antwoorden.	3 1.3	3 3.0	0 .0	0 .0	3 1.3
Weet niet/geen opgave.	22 9.2	10 10.0	5 9.3	7 8.1	22 9.2
TOTAAL	261 108.8	109 109.0	56 103.7	96 111.6	261 108.8

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 4

--->INT. :NOTEER HIERONDER OF ONDERVRAAGDE IN DE VORIGE VRAAG OOK HEEFT GENOEMD DAT MEN DOOR DE POLITIE IS GEINFORMEERD.

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- BEKEND MET CAMPAGNE	240	100	54	86	240
WEL/NIET GEINFORMEERD DOOR POLITIE					
Door politie geïnformeerd	100	52	12	36	100
	41.7	52.0	22.2	41.9	41.7
NIET door politie geïnformeerd	140	48	42	50	140
	58.3	48.0	77.8	58.1	58.3
TOTAAL	240	100	54	86	240
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 5

Heeft u een brief over de campagne van de politie ontvangen ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- NIET DOOR POLITIE GEINFORMEERD	140	48	42	50	140
BRIEF VAN POLITIE ONTVANGEN					
Ja	16	4	2	10	16
	11.4	8.3	4.8	20.0	11.4
Nee	105	38	31	36	105
	75.0	79.2	73.8	72.0	75.0
<WEET NIET>	19	6	9	4	19
	13.6	12.5	21.4	8.0	13.6
TOTAAL	140	48	42	50	140
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

AFFICHE OPGEHANGEN ?

TABEL 6

	TOTAAL	BEHEERDERS		
		SPORT- ZALEN	TENNIS- PARKEN	ZWEM- BADEN
BASIS - BEKEND MET CAMPAGNE	240	100	54	86
ja	167	84	26	57
	69.6	84.0	48.1	66.3
nee	70	15	27	28
	29.2	15.0	50.0	32.5
weet niet	3	1	1	1
	1.2	1.0	1.9	1.2
totaal	240	100	54	86
	100.0	100.0	100.0	100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 7

Hangen die affiches er nog ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- AFFICHES ONTVANGEN	167	84	26	57	167
HANGEN AFFICHES ER NOG					
Ja	123 73.7	62 73.8	18 69.2	43 75.4	123 73.7
Nee	38 22.8	20 23.8	6 23.1	12 21.1	38 22.8
< WEET NIET >	6 3.6	2 2.4	2 7.7	2 3.5	6 3.6
TOTAAL	167 100.0	84 100.0	26 100.0	57 100.0	167 100.0

Heeft u affiches met de slagzin 'MAAK VAN UW.SPORTDAG GEEN STROPDAG' aangevraagd of laten aanvragen ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- BEKEND MET CAMPAGNE	240	100	54	86	240
AFFICHES AANGEVRAAGD					
Ja	57	27	11	19	57
	23.8	27.0	20.4	22.1	23.8
Nee	171	67	40	64	171
	71.3	67.0	74.1	74.4	71.3
(WEET NIET)	12	6	3	3	12
	5.0	6.0	5.6	3.5	5.0
TOTAAL	240	100	54	86	240
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 9

Heeft u de door u aangevraagde affiches over deze campagne ontvangen ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- AFFICHES AANGEVRAAGD	57	27	11	19	57
AANGEVRAAGDE AFFICHES ONTVANGEN					
Ja	54	26	11	17	54
	94.7	96.3	100.0	89.5	94.7
Nee	2	1	0	1	2
	3.5	3.7	.0	5.3	3.5
<WEET NIET>	1	0	0	1	1
	1.8	.0	.0	5.3	1.8
TOTAAL	57	27	11	19	57
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 10

Heeft u de affiches ook opgehangen ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NIS P.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- AFFICHES AANGEVRAAGD\ONTVANGEN	54	26	11	17	54
AFFICHES OPGEHANGEN					
Ja	54	26	11	17	54
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Nee	0	0	0	0	0
	.0	.0	.0	.0	.0
TOTAAL	54	26	11	17	54
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 11

Waarom heeft u geen affiches aangevraagd met betrekking tot deze campagne ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.
BASIS- GEEN AFFICHES AANGEVRAAGD	183	73	43	67	183
MOTIVATIE NIET AANVRAGEN AFFICHES					
Toegezonden gekregen (zonder aanvraag).	41 22.4	18 24.7	9 20.9	14 20.9	41 22.4
Gaat via bestuur, gemeente/ik sta hier helemaal buiten.	16 8.7	14 19.2	1 2.3	1 1.5	16 8.7
Politie heeft het zelf aangeboden, persoonlijk gebracht.	28 15.3	15 20.5	0 0	13 19.4	28 15.3
Zelf gehaald bij de politie.	1 .5	0 0	0 0	1 1.5	1 .5
Andere affiches aangevraagd/geroep affiches aanwezig.	6 3.3	2 2.7	0 0	4 6.0	6 3.3
Doen zelf aan preventie middels strenge regels, toezien personeel.	4 2.2	0 0	1 2.3	3 4.5	4 2.2
Diefstal komt hier niet voor/er wordt weinig gestolen.	9 4.9	1 1.4	4 9.3	4 6.0	9 4.9
Valt toch niet op/wordt niet gelezen/heeft geen nut.	4 2.2	0 0	2 4.7	2 3.0	4 2.2
Was me niet bekend/wist niet dat het aangevraagd kon worden.	54 29.5	16 21.9	19 44.2	19 28.4	54 29.5
Noq niet aan toegekomen/ben hier kort werkzaam.	3 1.6	1 1.4	2 4.7	0 0	3 1.6
Het seizoen was noq niet begonnen/waren toen gesloten.	3 1.6	1 1.4	0 0	2 3.0	3 1.6
Overige antwoorden.	8 4.4	4 5.5	2 4.7	2 3.0	8 4.4
Weet niet/geen opgave.	10 5.5	2 2.7	4 9.3	4 6.0	10 5.5
TOTAAL	187 102.2	74 101.4	44 102.3	69 103.0	187 102.2

Zijn er in het afgelopen jaar, al of niet naar aanleiding van de campagne, veranderingen doorgevoerd ter voorkoming van diefstal bij en onder het sporten ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NIS.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.	KENT CAMP. NIET
BASIS- ALLE RESPONDENTEN	288	110	77	101	240	48
VERANDERINGEN TER VOORKOMING V.DIEFSTAL						
Ja	50 17.4	27 24.5	9 11.7	14 13.9	43 17.9	7 14.6
Nee	238 82.6	83 75.5	68 88.3	87 86.1	197 82.1	41 85.4
TOTAAL	288 100.0	110 100.0	77 100.0	101 100.0	240 100.0	48 100.0

INTERVIEW B.V.
JUNI 1983

ONDERZOEK DIEFSTALPREVENTIE BIJ SPORTAKKOMODATIES

TABEL 13

Heeft u de indruk dat sporters gebruik maken van de maatregelen die er zijn aangebracht ter voorkoming van diefstal ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NISP.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.	KENT CAMP. NIET
BASIS- VERANDERINGEN AANGEBRACHT	50	27	9	14	43	7
GEBRUIK AANGEBRACHTE MAATREGELEN						
Ja	42	22	6	14	38	4
	84.0	81.5	66.7	100.0	88.4	57.1
Nee	6	4	2	0	3	3
	12.0	14.8	22.2	.0	7.0	42.9
(WEET NIET)	2	1	1	0	2	0
	4.0	3.7	11.1	.0	4.7	.0
TOTAAL	50	27	9	14	43	7
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Waarover heeft u met de politie contact gehad ? Kunt u daar wat meer over zeggen ?

	TOTAAL	SPORT ZALEN	BEHEERDERS TEN- NIS.	ZWEM- BADEN	KENT CAMP.	KENT CAMP. NIET
BASIS- KONTAKT MET POLITIE	85	39	7	39	83	2
WAAROVER KONTAKT MET POLITIE						
N.a.v. diefstal/gesnapte personen/vandalisme.	34 40.0	16 41.0	1 14.3	17 43.6	34 41.0	0 .0
Komen af en toe langs voor een babbeltje, informeel onderhoud.	11 12.7	6 15.4	1 14.3	4 10.3	11 13.3	0 .0
Gesprekken over preventieve maatregelen/lezingen, informatie.	31 36.5	14 35.9	2 28.6	15 38.5	30 36.1	1 50.0
Er wordt gesurveilleerd.	9 10.6	3 7.7	2 28.6	4 10.3	3 9.6	1 50.0
Affiches/campagneposters.	8 9.4	3 7.7	1 14.3	4 10.3	7 8.4	1 50.0
Overige antwoorden.	4 4.7	3 7.7	0 .0	1 2.6	4 4.8	0 .0
Weet niet/geen opgave.	1 1.2	0 .0	1 14.3	0 .0	1 1.2	0 .0
TOTAAL	98 115.3	45 115.4	8 114.3	45 115.4	95 114.5	3 150.0